

**Letno
poročilo**

2011

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev

**RTV
Slovenija**

KAZALO

UVOD	3
PREGLED ODZIVOV OBČINSTVA	4
TV SLOVENIJA	5
Informativni program.....	8
Razvedrilni program.....	12
Športni program	13
Otroški in mladinski program	15
Kulturno umetniški program	15
Dokumentarni program	17
RADIO SLOVENIJA	17
Žaljiv ali neustrezen nivo vodenja oddaje.....	18
Glasbeni izbor.....	20
Sporno in pretirano oglaševanje	21
MMC / TELETEKST	21
Pristransko in neuravnoteženo novinarstvo	22
Teletekst	26
Cenzura komentarjev.....	26
NAJBOLJ POGOSTI IN AKTUALNI ODZIVI	28
Pristransko in neuravnoteženo novinarstvo.....	29
Tehnične motnje (digitalizacija)	31
Neustrezna raba (slovenskega) jezika	32
Neustrezen nivo poročanja in vodenja oddaje ali prireditve	33
Neuravnoteženost zvoka	33
Nezadovoljiva kakovost programa.....	34
Vsebine invalidnih in o invalidnosti.....	35

UVOD

Aktualno letno poročilo Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev obravnava odzive občinstva od januarja 2011 do januarja 2012.

Pod poglavjem **Pregled odzivov občinstva** bo predstavljeno število in odstotkovna razmerja odzivov med mediji in posameznimi televizijskimi programi ter razmerja med najbolj pogostimi kritikami s strani javnosti z obrazložitvami. Iz statistične obdelave podatkov je razvidno, katere vsebine pritožb se v primerjavi s podatki iz predhodnega osemmesečnega poročila v letu 2010 še vedno ali še bolj intenzivno ponavljajo in katere vsebine aktualne niso več. Le številke seveda še ne ponudijo jasnih odgovorov na vprašanje, zakaj se določene pritožbe skozi leta vrstijo, medtem ko se odzivi na nekatere druge teme ne pojavljajo več. Se je javni zavod ustrezno odzval in izboljšal delovanje na področjih, ki so predstavljali udarnejšo tarčo kritik, ali se je javnost le utrudila opozarjati na posamezne probleme, ker ni bila uslišana? Podatki ne ponudijo niti samo po sebi umevnih odgovorov na vprašanje, zakaj na določeno programsko ponudbo RTV Slovenije vsako leto pozitivnih ali negativnih odzivov skoraj ni. Tudi neodzivnost in pomanjkanje pozornosti na določena področja, ki jih medij nudi, lahko pomeni slabo novico, še posebej če je neodzivnost podkrepljena z nizko stopnjo gledanosti ali poslušanosti. V odgovorih na vprašanja o razlogih, ki botrujejo odzivnosti ali neodzivnosti s strani javnosti, je ključna poanta letnega poročila, ki hkrati pomeni pomembno informacijo o smernicah za nadaljnje delovanje javnega zavoda RTV Slovenija. Obravnava v poročilu je tudi na podlagi posameznih izbranih primerov odzivov predstavljena v okviru posameznih medijev (TV Slovenija, Ra Slovenija in MMC spletni portal) in programih TV Slovenije.

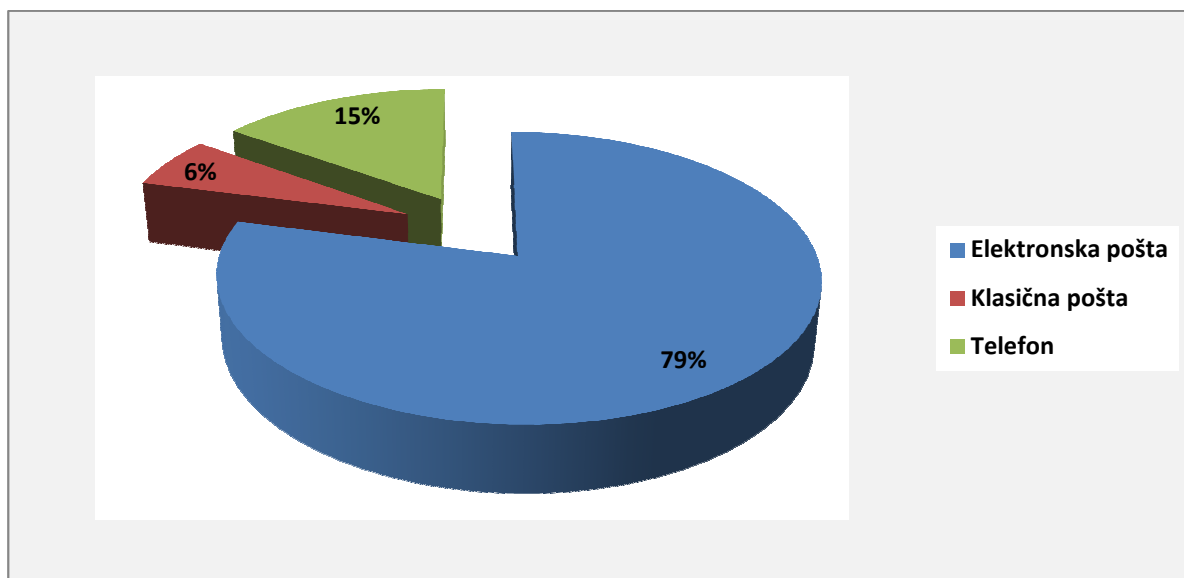
Posebna pozornost je pod poglavjem **Najbolj pogosti in aktualni odzivi** namenjena področjem, ki so v preteklem letu glede na odzivnost javnosti v največjem številu ali najbolj odmevala.

Namen delovanja Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev je v vzpostavitvi dialoga med javnostjo in ustvarjalci programa, preko česar bi lahko s ponudbo zagotovili občinstvu bolj kakovostne vsebine na višjih standardih, kar javnost od nas tudi pričakuje. V kolikor je povratna odzivnost s strani odgovornih slaba, se javnost začne upravičeno spraševati, zakaj sploh plačuje naročnino. Ustvarjalci programa si želijo biti zadovoljni s svojim delom, prav tako si občinstvo želi z zadovoljstvom spremljati program, zato je medsebojno spoštovanje in upoštevanje bistven korak k nadgradnji in obojestranskemu zadovoljstvu. K izboljšanju konstruktivnega dialoga med javnostjo in RTV Slovenijo bi lahko ključno pripomogla tudi načrtovana oddaja Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev, s katero bi lažje prepoznavali želje, smernice in pobude javnosti za uspešno nadgrajevanje programske ponudbe.

PREGLED ODZIVOV OBČINSTVA

V letu 2011 je občinstvo na Varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev naslovilo **344 odzivov**, od tega **271 preko elektronske pošte**, **21 preko klasične pošte** in **52 preko telefona**.

Grafični prikaz odstotkovnega razmerja prejetih odzivov preko elektronske pošte, klasične pošte in telefona:

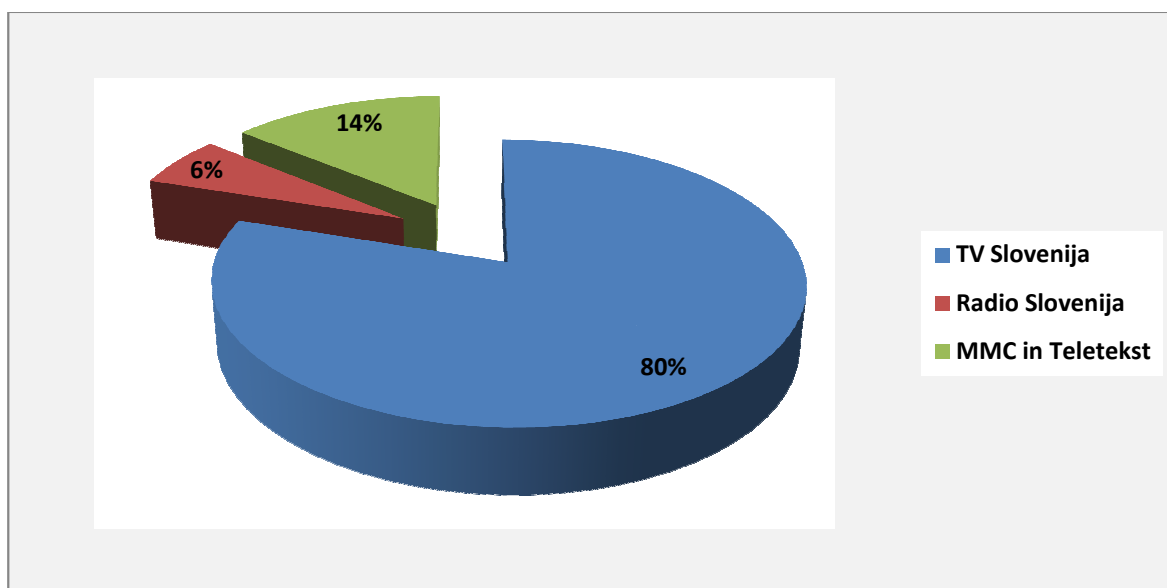
Rekordno število odzivov, kar **52**, se je zvrstilo v mesecu **januarju**. Posebnega razloga za tako visoko število v primerjavi z ostalimi meseci ni mogoče zaznati, saj nobena tematika v kritikah številčno ne izstopa posebej, ampak so odzivi vsebinsko zelo raznoliki. Največ se jih nanaša na Informativni program, sicer pa se dotikajo zelo različnih programov in posameznih oddaj.

V mesecu **juniju** se je sicer pojavil "paket" **265 pritožb** zaradi mnenja s strani **Civilne iniciative za družino in pravice otrok**, da jim je bilo preprečeno sodelovanje v oddaji Pogledi Slovenije na temo sprejema ali zavrnitve novega družinskega zakonika. Ker je šlo za organizirano skupinsko pritožbo, je bila obravnavana posebej, kot ena skupna pritožba, ki se je sicer izkazala za neutemeljeno. **Najmanj odzivov** se je zvrstilo v mesecu **juliju**, samo **12**, vendar je bilo več zelo relevantnih in predvsem nazorno argumentiranih, nizko število kritik pa se je tokrat ujemalo s predvidenim počitniškim razpoloženjem, kar je v popolnem nasprotju z rezultatom poročila v letu 2010, v katerem je bilo ravno obdobje v mesecu juliju po odzivnosti rekordno.

Največ pozornosti med posameznimi mediji je od **344 vseh odzivov** še vedno deležna **TV Slovenija**, v letu 2011 je zabeleženih **276 odzivov**, v predhodnem osemmesečnem poročilu se jih je zbralo 155.

Opazno se je povečalo število kritik na uredništvo in novinarje **MMC spletnega portala in Teleteksta**, ki je za predhodno osemmesečno obdobje beležilo 15 odzivov na **MMC** in 8 na **Teletekst**, v letu 2011 pa naraslo na **48** kritik, od tega **41** na **MMC** in **7** na **Teletekst**. Malo manj komentarjev leta 2011 v primerjavi z obravnavo v predhodnem poročilu beleži **Radio Slovenija**, **20** v primerjavi s predhodno 23 odzivi v osmih mesecih.

Grafični prikaz odstotkovnega razmerja med odzivi na televizijski, radijski program, MMC in Teletekst:

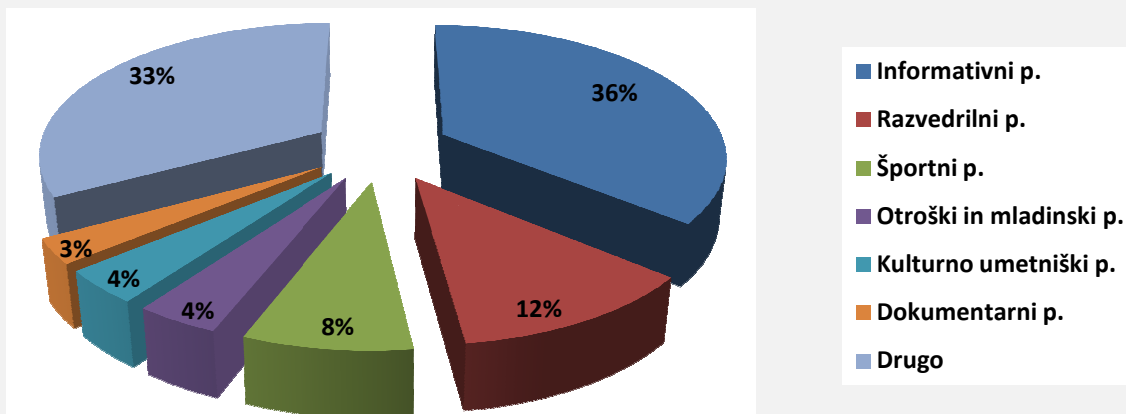

TV SLOVENIJA

Na televizijski program se je nanašalo **276 odzivov**, od tega jih **76** odraža posamezne vtise, ki se navezujejo na televizijski program na splošno ali na pripombe s tehničnega vidika (od tehničnih motenj do predlogov k izboljšavam ...), **200** komentarjev naslavlja eksplicitno določen program. **Informativni program** je bil deležen **95 odzivov**, **Razvedrilni program 32**, **Športni program 21**, **Otroški in mladinski program 12**, **Kulturno umetniški program 11**, **Verski program 8**, **Dokumentarni program 8**, **Jutranji program 6**, **Parlamentarni program 5** in **Izobraževalni program 2**.

Grafični prikaz odstotkovnega razmerja odzivov med posameznimi televizijskimi programi:

TV Slovenija

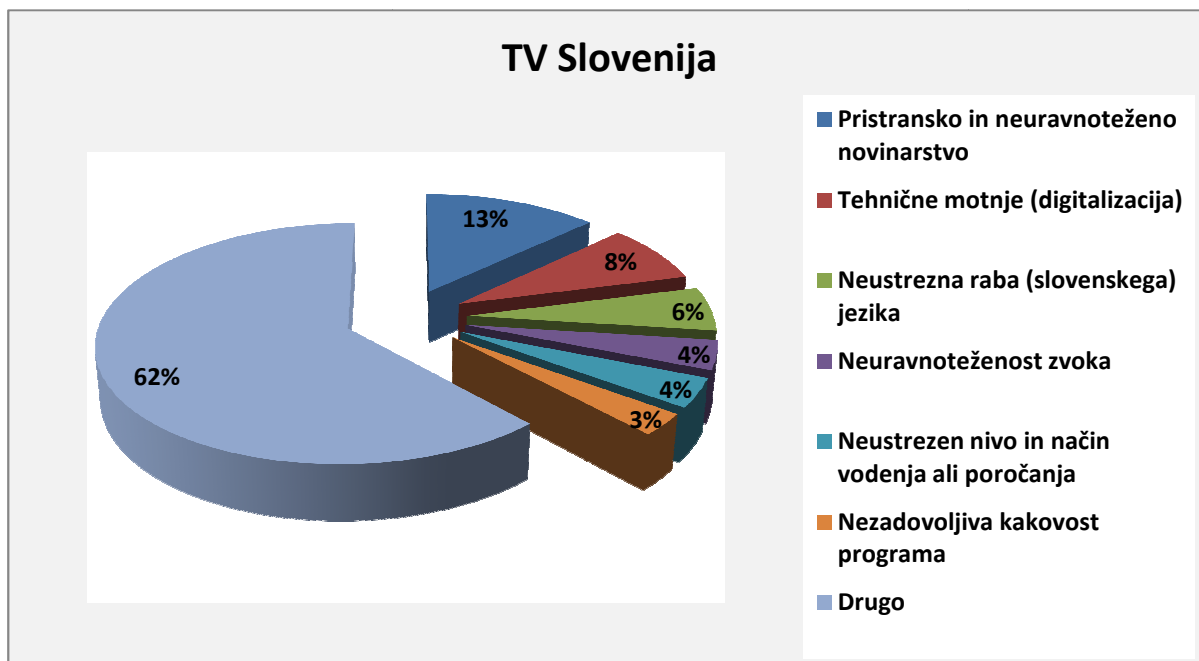

Vsebinsko najbolj pogoste kritike občinstva:

- V letu 2011 je največ pritožb naslovilo Varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev zaradi **(politične) pristranskosti in neuravnoteženosti** prispevkov in načina vodenja informativnih oddaj. Zvrstilo se je **35 pritožb**. V primerjavi z osem mesečnim poročilom iz leta 2010 trikrat več. V predhodnem omenjenem obdobju je bilo takšnih pritožb zabeleženih 10. Občutljivost na pristransko, neobjektivno in neuravnoteženo poročanje ali interpretacije vsebin s strani javnosti očitno narašča. Glede na to, da gre za najbolj pogosto vrsto kritike na delovanje TV Slovenije in hkrati tudi najbolj pogosto kritiko v skupnem seštevku še s preostalima medijema (predvsem MMC - 15 kritik in Ra Slovenija z le eno), bi bilo treba temu področju, ki najbolj zaznamuje nivo profesionalne držbe novinarjev in uredništev, posvetiti v bodočnosti veliko pozornosti.
26 takšnih pritožb se je nanašalo na **Informativni program**, **3 pritožbe** na **Športni program**, pri čemer so pritožniki dvomili v nepristransko komentiranje določenih športnih dogodkov. **3 kritike** so bile namenjene tudi **Razvedrilnemu programu** zaradi dvomov v objektivno in dovolj profesionalno obravnavo nastopajočih s strani žirije v oddaji **Misija Evrovizija**. **Ena pritožba** se je nanašala na **Dokumentarni program** zaradi mnenja o pomanjkljivi in pristranski predstavitvi oddaje o Kongresnem trgu skozi čas, kar pa je bil bolj problem časovne omejitve, ki je onemogočala tako dosledno predstavitev, kot jo je pritožnik pričakoval.
- Na **področju digitalizacije** je v primerjavi z osem mesečnim poročilom leta 2010 število kritik zaradi tehničnih motenj naraslo s 13 na **22**. Kljub temu letos ne gre več za najbolj pogosto vrsto pritožbe, kot je to še veljalo v letu 2010. Javnost se pritožuje predvsem zaradi slabega signala, različnih drugih motenj in zakodiranih oddaj. Tehnična služba se ponavadi odziva ustrezno hitro in naklonjeno. V mnogih primerih pa vzrok za težave ni na strani RTV Slovenije, ampak pri posameznih operaterjih.

- Zaradi **neustrezne rabe (slovenskega) jezika** se je v letu 2011 zvrstilo **17 pritožb**. Kritike zaradi slovnične nepravilnosti, uporabe slenga ali neustrezne izgovorjave naslavljajo v veliki večini Informativni program - Dnevnik in Odmevi, 4 pritožbe pa tudi komentiranje na Športnem programu, enako število se nanaša na Razvedrilni program z oddajama *Misija Evrovizija* in *Ugani, kdo pride na večerjo*.
- Nezadovoljstvo zaradi **Neustreznega nivoja ali načina vodenja oddaj in poročanja** je v letu 2011 izraženo v **12 pritožbah**. V predhodnem poročilu iz leta 2010 ta vsebina kritike ni bila posebej obravnavana, ker se je samostojno in v večjem številu pojavila šele letos, prej pa kvečjemu kdaj v navezavi na druge kritike (na primer o politični pristranskosti). Pri omenjenih kritikah gre predvsem za neustrezne pristope pri vodenju oddaj kot na primer prehitra ali zaletava retorika, skakanje v besedo gostom, preveč kričavo vodenje oddaje ali prireditve, prepogosta uporaba mašil, dolgočasno ali pretirano osladno vodenje oddaje, neprimerno obnašanje, v primeru napovedi vremena prekrivanje slike s strani poročevalca in podobno. **5** takšnih pritožb se nanaša na **Razvedrilni program** (NLP, Sobotno popoldne, Slovenska popevka, Festival polka in valček, Alpski večer), **7** pa na **Informativni program** (Dnevnik, Odmevi, Pogledi Slovenije, Vreme).
- **Neuravnoteženost zvoka** predstavlja moteč element gledalcem in gledalkam že več let. V letu 2011 je takšnih pritožb **11**. Največ kritik se zvrsti zaradi **preglasnih oglasov, preglasne napovedne špice in napovednikov**, zelo moteče pa učinkuje predvsem **preglasna glasbena podlaga v informativnih in dokumentarnih oddajah**, kar občinstvu zelo oteži skoncentrirano spremljanje govora.
- **10 pritožb** se je nanašalo na **kakovost programske ponudbe** v vsebinskem in tehničnem ali izvedbenem smislu. Lani se jih je v osemmesečnem obdobju zvrstilo 8. Nekatere pritožbe so zelo natančno argumentirane in opremljene s predlogi. Občinstvo je posebej nezadovoljno s ponudbo v poletnem počitniškem obdobju, z nezadovoljivim nivojem nekaterih razvedrilnih oddaj, pa tudi z zastarelo (tehnično) podobo in izvedbo informativnih oddaj. Sicer so pritožniki še vedno mnenja, da je programska ponudba premalo pestra in privlačna.

Grafični prikaz razmerij med posameznimi najbolj pogostimi vsebinami pritožb:

Primerjava z osem mesečnim poročilom v letu 2010:

V primerjavi z lanskoletnim osem mesečnim poročilom o odzivih občinstva na program TV Slovenije je zaznavnih več sprememb. Med najbolj pogostimi odzivi v letu 2010 so se pritožbe zaradi (politične) pristranskosti in neuravnoteženosti prispevkov, poročanja in vodenja oddaj v letu 2011 potrojile in tako zavihtele s četrtega na prvo mesto. Res pa je, da so nekaj večjo pozornost na morebitno pristransko delovanje novinarjev spodbudile tudi predčasne volitve! Zaradi terminskih zamud pri predvajanju oddaj letos pritožb ni več, medtem ko so tovrstne kritike lani predstavljale drugo najbolj pogosto. Prav tako se letos gledalci in gledalke niso tako intenzivno pritoževali zaradi ponavljajočih se oddaj, kar je v letu 2010 predstavljalo tretjo najbolj pogosto kritiko.

Se je pa pojavilo precej več pripomb v zvezi z načinom vodenja oddaj in prireditev v Informativnem in Razvedrilnem programu. Še vedno ostajajo, kot lani, pogoste in aktualne pritožbe, ki so povezane s tehničnimi motnjami, zaradi neustrezne rabe (slovenskega) jezika, neuravnoteženega zvoka in preglasne glasbene podlage v informativnih oddajah.

Informativni program

36 % odzivov občinstva, ki so naslavljali program TV Slovenije, se nanaša na Informativni program.

Največ, **28 pritožb**, se je zvrstilo zaradi dvomov v (politično) nepristransko, objektivno in uravnoteženo delovanje nekaterih novinarjev in voditeljev oddaj. Od tega je **9 kritik** obravnavalo oddajo **Odmevi**, predvsem vodenje oddaje s strani Rosvite Pesek, **7 pritožb** je izražalo nezadovoljstvo in sume o pristranskem načinu obravnave v oddaji **Pogledi Slovenije**, **8 kritik** se je nanašalo na **Informativni program na splošno** in odražalo mnenje o pristranskosti na političnem področju ter tudi

pri neuravnoteženem izboru gostov v studiu. Ostali negativni odzivi so bili porazdeljeni na posamezne primere v okviru **Dnevnika, Tednika in Omizja**.

Primer pritožbe na Informativni program:

Pišem vam, ker RTV Slovenija presega meje okusnega predvolilnega boja med kandidati, ki jih prikazuje gledalcem, kot da so to samo trije kandidati na razpolago (Janković, Janša, Virant). Ostalih predsednikov strank praktično ni nikjer in menim, da tako ni prikazana gledalcem in gledalkam prava slika, to je zavajanje volicev in volilk. Poleg tega kršite Zakon o volilni kampanji, ki se še niti ni začela. Vljudno prosim, da date možnost vsem, ne pa samo trem, saj si gledalci in gledalke želimo slišati vse opcije, kjer bomo lahko volili tistega, ki nas bo najbolj prepričal. (Pahor, Erjavec, Kresal, Golobič...). Hvala.

Primer pritožbe na oddajo Odmevi:

"... dodal bi pripombo tudi na vodenje informacij v Odmevih s strani gospe Rosvite Pesek. Za njo je značilno, da pri političnih temah ni sposobna nastopati nevtralno in neopredeljeno.

*Stopamo v volilno obdobje, kjer bo morala biti RTV **poudarjeno** nevtralna pri predstavljanju interesentov vstopa na oblast z politično razgibanimi ideologijami. Boste uspeli navedeno zagotoviti v vlogi najodgovornejšega predstavnika TVSLO? Kajti dvomim, da je gospa Pesek sposobna ali celo želi opustiti svoj politični odnos v vodenju oddaje."*

Primer pritožbe na oddajo Pogledi Slovenije:

To so pogledi Uroša Slaka in ne pogledi Slovenije. Nič nimam proti vsebinam, imam pa proti interpretiranju vsebin, načinu vodenja in zbiranju udeležencev oddaj... Voditelj oddaja izbere dve osebi, ki vso sceno razburkata ob pomoči novinarjev na terenu in njihovih "resnic" in "polresnic" in pa nekaj ljudi, na katere se hiti zlivati vsa gnojnica. Upravičeno ali pa ne. G. Slak na oddajo pride z že izoblikovanim mnenjem, običajno negativnim. Ni ga junaka, ki bi potek oddaje speljal na neko normalno intelektualno pot. Novinar bi moral pokazati malo kulturnega obnašanja, prekiniti s skakanjem v besedo in pustiti ljudem, da povedo svoje... Vsaj javna televizija bi morala pokazati tudi svetle točke naše Slovenije, zdaj pa je vse skupaj ena sama črna kronika...

7 pritožb se je v okviru Informativnega programa zvrstilo **zaradi neustrezne rabe slovenskega jezika**. Občinstvo je zelo občutljivo na površno uporabo slovenskega jezika. Ker se nivo knjižnega in celo pogovorno knjižnega govora drastično niža že po komercialnih medijih, vdiranje slenga in anglicizmov v slovenski jezik pa predstavlja že skoraj vsakodnevni medijski pojav, je javnost toliko bolj občutljiva na opuščanje doslednosti pri spoštovanju slovenskega jezika na javnem nacionalnem mediju, ki ima tudi vzgojno in izobraževalno funkcijo.

Primera pritožb zaradi neustrezne rabe slovenskega jezika:

"Povejte, prosim, vaši novinarki - mislim, da je bila Petra Bezjak - ki je danes v dnevniku rekla tole..."vlada bo probala..." da "probiert man in Deutsch", v slovenščini pa poskušamo. Opozorite enkrat tudi vse, ki ne vedo, da je mestnik (lokativ) takle: v tem primeru in ne v

"temu primeru"; o lepem vedenju in ne "o lepemu vedenju", o mestnem svetniku in ne o "mestnemu svetniku"...ipd. Toliko o jeziku ..."

"Opazil sem, da vaša TV novinarka Rosvita Pesek zelo pogosto napačno uporablja dvojino. Peskova je očitno štajerka in ima ne glede na izobrazbo težave s pravilno uporabo dvojine. Tako je nocoj podpredseniku ustavnega sodišča Mozetiču dejala "poglejma si, kaj to pomeni...". Peskova zelo pogosto dvojino uporablja napačno: "poglejma si, oglejma si, lotima se zdaj tega vprašanja, ali lahko razmislima tudi o drugem vprašanju...."Štajerščina v dvojini namesto črke v v teh besednih vezah uporablja črko m. Če imate kakšnega lektorja na RTV, bi želel in prosil, da je na to pozoren in Peskovo na to opozori in zahteva korekcije."

7 kritik so gledalci in gledalke izrazili **zaradi neustreznega načina vodenja oddaj ali poročanja**. Gledalce in gledalke moti površna govorica voditeljev, nepotrebna retorična mašila, zaletavost, pokroviteljska drža, poseganje v besedo gostov, prehitro in peglasno poročanje novinarjev in podobno. Prav tako pričakujejo visoke profesionalne kriterije pri posredovanju informacij v studiu in s terena, čemur včasih ni zadoščeno v zadovoljivi profesionalni meri. Poseben primer predstavlja vremenska napoved, pri čemer občinstvo ni zadovoljno z zastarelo vizualno podobo, prav tako pa jih moti, če napovedovalec med poročanjem s telesom zakriva tisti del slike, ki predstavlja ravno kraj, o katerem govori vremenska napoved.

Primeri pritožb na neustrezen nastop pri vodenju oddaje ali poročanju:

Vemo, da Uroš Slak ni Slavko Bobovnik, toda vodenje, v vsakem stavku opremljeno s tremi "ne", dvema "v bistvu" in vsaj enim "pravzaprav" bi moralo biti za nacionalko nesprejemljivo.

Povejte voditeljem in novinarjem oddaj, zlasti informativnih, naj za božjo voljo nehajo tako vpiti. (Uroš Slak, Katarina Golob, Erik Blatnik, Miha Žorž, Manca Ambrožič in še nekateri). Ali nimate več ljudi na televiziji in radiju, ki bi pazili na dikcijo novinarjev?

Vsak večer me zelo moti način, kako nam pokažejo na TV- VREME.

Prosim opazujte, pa boste videli, da določenih predelov Slovenije sploh ni videti, medtem ko se prezentatorji sprehajajo pred zemljevidom. Ko se npr. prikaže celotna Evropa, s telesom prekrijejo ravno tisti del, ki je za nas Slovence verjetno najbolj zanimiv- Slovenijo, ali celo srednjo Evropo.

Primer pritožbe na neustrezen nivo poročanja (demonstracije v Egiptu):

Kot gledalec vaše oddaje Dnevnik in Odmevi vas lepo prosim, da s programa umaknete mlado novinarko Karmen W. Švegel. To, da je TV Slovenija poslala v nemirni Egipt posebnega reporterja je vsekakor vaša velika odlika. Toda kljub zelo dobrim oddajam in vašem trudu se mi zdi, da ste storili veliko napako, ker ste tja poslali mlado in neizkušeno novinarko, ki je vašo odliko in ekskluzivo spremenila v nekredibilno poročilo v katerem je novinarka napravila dve tako veliki napaki, da smo danes s kolegi govorili in se smejali samo na račun gospodične Švegllove. Žal nihče ni omenjal odličnih oddaj. Nesprejemljivo je, da vaša

reporterka za solzivec izumi besedo "jokavi" plin in povsem resno govori, da so ga policisti uporabljali proti demonstrantom. To je začetniška napaka, ki načenja kredibilnost vaše televizije. Še huje je, ko je v Odmevih vaša reporterka trdila: "...jest sm vidla, da so streljali samo slepe naboje, zaradi tega je bilo ranjenih veliko ljudi, ni bilo pa mrtvih...". Vsi smo slišali samo ta stavek in se začeli smejeti, saj so slepi naboji namenjeni zgolj puku in ne morejo nikogar poškovati, kaj šele raniti. Kljub temu je vaša novinarka trdila, da je na lastne oči videla, da so streljali s slepimi naboji. Očitno jih je zamenjala z gumijastimi naboji, saj niti en novinar v Kairu ni trdil, da je policija uporabljala slepe naboje razen TV Slovenija.. Čeprav sem zvest gledalec vaše tv vam moram žal povedati, da me vse bolj moti očitno padanje kredibilnosti novinarskih poročil v zadnjih letih in celo komercialna televizija POP si ni privoščila niti enega takšnega spodrseljaja. Še nekaj cvetk. Gospodična Šveglova je tudi trdila: "...upam si trditi, da je žrtev več kot je poročil." Kaj naj bi to pomenilo? Je mislila, da je številka žrtev višja od tiste, ki jo sporočajo egiptovske oblasti? Moramo vse ugibati? Tridla je tudi: "El Baradej je v zaporu v hiši". Na POPu so poročali, da je v hišnem priporu. Torej hišni pripor je vaša televizija spremenila v zapor v hiši. Grozljivo nizek nivo novinarskega poročila.

3 pritožbe so osredotočene na nezadovoljivo kakovost programske ponudbe v vsebinskem ali tehnično izvedbenem smislu. Najbolj argumentirana izraža pričakovanje po precej boljši tehnični oziroma vizualni izvedbi informativnih oddaj, česar je občinstvo sicer pri ponudbi s strani komercialnih postaj vajeno že leta. Pritožba na to temo se je pojavljala že v preteklih poročilih.

Primer pritožbe zaradi nekakovostne izvedbe Informativnega programa:

Pozdravljeni,

na vas se obračam s kratko pripombo na tehnično izvedbo informativnih oddaj prvega programa Televizije Slovenija (Dnevnik (ob 13. in 19. uri), deloma Odmevi). Vedno pogosteje namreč opažam, da izvedba informativnega programa ne dosega zadostnega profesionalnega nivoja: manjkajo podnapisi pri tuje govorečih sogovornikih, uvodne in odjavne špice se pojavljajo prezgodaj ali prepozno, tonski signali za pričetek oglasov se oglašajo med oddajo etc. To je veljalo tudi za današnji prvi Dnevnik (31. oktober ob 13. uri), pri katerem so pri prvih dveh prispevkih manjkali podnapisi.

Mislim, da je tak nivo tehnične izvedbe popolnoma neprimeren za institucijo, ki je v letu 2010 za stroške dela namenila 59,7 milijona EUR. Še posebej žalostno pa se mi zdi dejstvo, da je tehnična izvedba razvedrilnih oddaj, ki tudi potekajo v živo (Misija Evrovizija), na višjem nivoju kot izvedba informativnih oddaj, ki bi morale biti ključni element diferenciacije javne televizije od komercialnih televizij.

Želim si in tudi upam, da bom lahko kmalu ponovno na TV SLO videl vsaj enak nivo tehnične izvedbe kot ga imajo pri POP TV-ju.

V primerjavi s predhodnim osemmesečnim poročilom še vedno najbolj prednjačijo kritike zaradi domnevne pristranske obravnave v prispevkih ali vodenju oddaj, predvsem Odmevov in Pogledov Slovenije. Na novo so se pojavile bolj številne posebne pripombe zaradi neustreznega načina vodenja oddaj z obnašanjem, retoriko in pristopom. Prav tako je prispelo mnogo več pripomb zaradi neustrezne rabe slovenskega jezika.

Razvedrilni program

12% odzivov občinstva v okviru televizijskega programa se je nanašalo na Razvedrilni program. Največ kritik, ki so se navezovale na posamezne oddaje, je bila deležna oddaja **Na zdravje!**, največkrat zaradi humorja na pre nizkem nivoju, ki po mnenju kritikov meji na primitivizem ter s cenenim pristopom ponižuje gledalce.

Tudi oddaja **Ugani, kdo pride na večerjo** je požela precej kritik zaradi nezadovoljstva z vsebinskim konceptom in sporočilom, ki po mnenju pritožnikov nagovarja le premožnejšo elito ter favorizira t. i. elitno francosko kuhinjo, pri čemer gledalci in gledalke kuharja niti ne razumejo, saj ne obvlada zadovoljivo slovenskega jezika. Prav tako pa pritožniki niso zadovoljni s preveč pogovorno rabo jezika s strani voditeljice.

Primer pritožbe nad oddajo Na zdravje!:

"Do sedaj sem bil redni gledalec te oddaje. V tem letu pa je nekak novi koncept. Strahota. Slabi skeči, neka Brankica, Jože, ki ju je povozil čas, Godler pristaja na slaboumne vložke. Vsaj Jasna je normalno oblečena, kar je prej bilo sila redko. Romih pa trpi, ko vodi tak šund in kič. Neprebavljivo do kraja. Če je Potrebuješ izgubil ideje, pa naj neha."

Primer pritožbe nad oddajo Ugani, kdo pride na večerjo:

Nova oddaja ob nedeljah popoldne, Ugani, kdo pride na večerjo je katastrofa. Ali naj v teh kriznih časih, ko ljudje nimajo kaj jesti in ko so brez službe itd... gledajo oddajo, kako posebni gostje pridejo na večerjo. Voditeljici, ki »pripravlja«, oprostite, ji pomaga francoski kuhar – halo, ki niti slovensko ne zna ... Oddajo smo gledale skupaj z mamo in sestro – in to na Primorskem (zato mi niso tuje italijanske oddaje, kjer so ponosni na svoje kuharje. No, saj se ne moremo primerjati, ali pač, lahko bi se kaj naučili); in vse tri smo se zgražale, kakšno sporočilo ima ta nova oddaja? Res je, da je cenjena francoska kuhinja. Ali bomo zato propagirali na naši nacionalni TV – ja kako nas bodo drugi cenili, če se sami ne – in je vse, kar je tuje, boljše? – Kje je naša nacionalna zavest?

Nekaj pripomb je občinstvo namenilo še oddaji **Misija Evrovizija** (predvsem zaradi nezadovoljstva z izjavami in pristopom žirije, zaradi neustrezne rabe jezika - predvsem angлизmov ter v dveh primerih zaradi premalo transparentnega in jasnega sistema potrjevanja ali izločanja kandidatov). Voditelj **Klemen Slakonja** je požel pohvalo, z izjemo le pripombe na občasno neustrezno rabo slovenskega jezika.

Primer pritožb nad oddajo Misija Evrovizija:

Pretiravanje z angleščino je vse bolj značilno za nacionalno TV, kar je po mojem nedopustno. K temu, da vam pišem, me je vzpodbudilo zadnje tekmovanje za evrovizijo, kjer je v govorici voditelja in članov žirije, tako kot že v prejšnjih njihovih nastopih, toliko angleščine, da ima človek vtis, da slovenskega besednega zaklada sploh nimajo več, da je za vse, kar hočejo povedati, zanje na jeziku takoj angleščina, slovenščina je dobra le za kak veznik ali kvečjemu

nebogljeno momljanje, ko iščejo pravo, a je ne najdejo (z redkimi svetlimi izemami). Podobno spakovanje, žal, ni značilno samo za "zabavne" in "mladinske" oddaje, ampak vse bolj tudi za mnoge kulturne in informativne. Kot da bi bila nacionalka glasilo neke uboge jezikovne manjšine, ki očitno izginja, saj njene elite in osrednji medij jezika ne obvladajo več. Prosim, prenesite ta protest odgovornim na TV!

"Žirija ima neumestne in neprofesionalne pripombe, razen Darje Švajger. Saj niste na komercialni televiziji."

Občinstvo je v zadnjem letu posvetilo posebno kritično pozornost tudi voditeljem oddaj (**NLP - Tjaša Železnik**, **Sobotno popoldne - Tanja Bivic**), prirediteljem in festivalov (**Alpski večer**, **Festival polka in valček**, **Slovenska popevka**). Gledalci in gledalke po eni strani izražajo nezadovoljstvo, v kolikor se jim zdi voditelj preveč dolgočasen, nekarizmatičen ali celo osladen, po drugi strani pa tudi ne odobravajo pretirano kričavega in vznesenega nastopanja, kakršnega je dandanes možno veliko zaslediti po komercialnih medijih. Nevšečen lahko izpade tudi humor, ki se mestoma morda sprevrže v pretirano površno norčevanje. Vendar je treba opomniti, da je v primerih prirediteljev in festivalov prispela le po ena pritožba.

Primeri pritožb zaradi vodenja oddaj ali prirediteljev:

Tjaša Železnik nima karizme in je dolgočasna voditeljica.

Vsa čast Ani Tavčar, ki je prikupna in obvlada normalen govor pred kamero in z mikrofonom v roki, nikakor pa tega ne morem reči za njenega sovoditelja, gospoda Borisa Kopitarja (Alpski večer), katerega nenormalno dretje pa res že presega vse meje normalnega obnašanja na odru, je bil morda pod vplivom kakšnih substanc? Mislim, da nekdo bi pa vendarle moral na tej vrli RTV "meriti" kdo je za kaj sposoben in kdo ni, saj se vendarle greste profesionalno TV hišo, mar ne? To dretje voditeljev raznih oddaj je na TV Slovenija že skoraj pravilo, podobno obnašanje ima tudi gospod Mario Galunič, pa mladi voditelji oddaj v nedeljskih popoldnevih.

V primerjavi s predhodnim osemmesečnim poročilom pritožbe tudi v zadnjem letu večinoma izražajo nezadovoljstvo s kakovostjo ponudbe. Več pripomb se je tokrat zvrstilo zaradi neustrezne rabe jezika, posebnih poudarkov na pomembnost kvalitetnega vodenja oddaj in primernosti voditeljev kot osebnosti s karizmo.

Športni program

8% odzivov v okviru TV Slovenije se je nanašalo na Športni program. Največ pritožb zelo razočarano obravnava predčasno prekinitve prenosa določenih tekem na spletnem portalu in na TV programu, pomanjkljive prenose v primerih sklopov tekem, ki trajajo daljše obdobje, ali nestrinjanje z odločitvijo uredništva, da določene tekme sploh ne prenaša. Prav tako občinstvo zelo moti neupoštevanje programske napovedi.

Določene kritike so se pojavile tudi zaradi sumov pristranskega navijaštva s strani posameznih komentatorjev in neustrezne rabe jezika oziroma uporabe določenih pojmov.

Primeri pritožb zaradi pomanjkljivih prenosov tekem:

Pravzaprav se moja pritožba ne nanaša samo na prezgodnje končanje današnjega prenosa superveleslaloma, ampak tudi na NEprenašanje biatlona včeraj, danes, jutri in pojutrišnjem ter še na NEprenašanje kupa športnih dogodkov, kjer so udeleženi slovenski športniki, prenašate pa športne dogodke, kjer o slovenskih športnikih ni ne duha ne sluha, ali pa so razvrščeni nekje zadaj.

"Izražam globok protest, da danes, 28. 8. 2011, ni bilo prenosa kvalifikacij za SP v veslanju iz Bleda na TV Slovenija! Razumel bi, če SP ne bi bilo v domovini in da posledično ne bi bilo prenosa, vendar SP je na Bledu, v Sloveniji, naši domovini, prenosa pa ni bilo!!!! ..."

Primer pritožbe zaradi neupoštevanja programske sheme:

Ob 16.15 uri je bila napovedana ponovitev reportaže RALLY SATURNUS. Sedaj je ura 17.30 in začel se je že prenos rokometne tekme, katero bom tudi z veseljem pogledal, saj gre za evro lovoriko koperskega RK. Pa vseeno. V vsem tem času med 16.15 uro do sedaj ni bilo napovedane reportaže. So pa nenapovedano v program uvrstili neko nogometno reportažo, oddajo NZS in neki športni dan neke OŠ oz. nekaj podobnega. Sem ljubitelj športa, vendar mi napovedani program kar nekaj pomeni, predvsem to, da če je napisan, da se ga tudi držijo ...

Primer nestrinjanja z uredniškimi odločitvami:

Dne 24. maja sta odigrani prvi polfinalni tekmi državnega prvenstva v košarki-Telemach. Tekmi sta se začeli in končali istočasno, vendar je poročevalec v večernih poročilih 3programar omenil samo rezultat in razčlemba tekme Olimpija-Helios, ki je bila v direktnem prenosu na drugem programu. Tudi povratna tekma enakih nasprotnikov je bila ponovno v prenosu, čeprav sta v istem tekmovanju nastopala Zlatorog in Krka pa si take pozornosti tudi vdrugo nista zaslužila. Zato bi rad, da mi sporočite po kakšnem kriteriju se odloča vaše športno uredništvo.

Primer dvoma v nepristranski način komentiranja:

"Moteče je komentiranje komentatorja konkretno na zadnji tekmi med kluboma KK Krka in KK Union Olimpija. Gre za to, da se prenos tekme na NACIONALNI televiziji izvaja na samo glede tonalitete komentatorja močno navijaško v smeri ljubljanskega kluba, ampak moji trditvi v prid (če ne verjamete, si oglejte posnetek tekme iz sredine meseca maja letos) komentator v nekem trenutku ne govori o prednosti in dobri igri ene ekipe, ampak o zaostanku druge ekipe, npr. košarkarji U. Olimpije zaostajajo le še za pet točk... Saj razumem, da je komentator subjektiven, ker prihaja iz okolja, ki je blizu ljubljanskemu klubu, a gledalci nacionalke (kar nas je še ostalo) le nismo vsi iz Ljubljane. No, dajte tem komentatorjem kakšen nasvet."

V primerjavi s predhodnim osemmesečnim obravnavanim obdobjem se je v aktualnem letnem obdobju vsebina pritožb precej spremenila, medtem ko je količinsko odzivnost na enako

intenzivnem nivoju. V primerjavi s preteklim obdobjem se je zvrstilo mnogo več pripomb zaradi prekinitev tekem in nepopolnih prenosov, več pripomb tudi zaradi dvomov v objektivno obravnavo ekip s strani komentatorjev ter kvalitete komentiranja nasploh. Pozornost na neustrezno rabo jezika ostaja približno enaka. Kritik zaradi slabe slišnosti komentatorjev s terena pa v zadnjem letnem obdobju ni več.

Otroški in mladinski program

4% odzivov v okviru TV Slovenije se je nanašalo na Otroški in mladinski program. Največ razočaranja so gledalci in gledalke izrazili zaradi ukinitve predvajanja otroških in mladinskih oddaj v popoldanskem času in še posebej zaradi ukinitve predvajanja risanke **Ribič Pepe** v omenjenem časovnem terminu. Statistika gledanosti sicer izkazuje, da je gledanost v popoldanskem času manjša v primerjavi z dopoldanskim, vendar pa vseeno ostaja del občinstva upravičeno razočaran, saj je njihov argument, da veliko otrok dopoldan otroškega programa ne more spremljati, saj obiskujejo vrtec ali šolo, brez dvoma tehten in logičen.

Primeri pritožb zaradi ukinitve predvajanja oddaj v popoldanskem času:

"Kdo bo razložil, zakaj so nekatere mladinske in otroške oddaje v popoldanskem času ukinjene?"

"...vrnite oddajo Ribič Pepe na otroku dostopen čas gledanja..."V dopoldnevih delovnega dne otrokom televizija pač ni dostopna, zato je povsem nerazumljivo otrokom namenjeno oddajo predvajati v času, ko je otroci ne morejo gledati..."

V primerjavi z ugotovitvami na podlagi predhodnega osemmesečnega poročila se je količina pritožb na Otroški in mladinski program povečala, saj je v predhodnem obdobju prispela le ena pritožba.

Kulturno umetniški program

4% odzivov v okviru TV Slovenije se je nanašalo na Kulturno umetniški program. Najbolj argumentirane pogoste pritožbe izražajo nezadovoljstvo zaradi nestalnih in nepreudarno planiranih predvajanj televizijskih serij. Poseben problem očitno predstavlja umeščanje serij na 2. program, kjer se programska shema Kulturno umetniškega programa prilagaja prenosom športnih dogodkov, ki se nemalokrat zavlečejo, zaradi določenih predvajanj posebni dogodkov pa kakšen del serije celo odpade. To je brez dvoma dober način, da TV Slovenija izgublja občinstvo, ki bi sicer lahko predstavljalo nabor zvestih gledalcev in gledalk. Nestalen termin predvajanja, celo z zelo dolgimi časovnimi zamiki med posameznimi deli (pri čemer je dandanes občinstvo vse bolj vajeno, da spremlja nadaljevanke dnevno in ne tedensko), v kolikor kakšen del zaradi posebnega dogodka odpade, povzroča, da gledalci izgubljajo nit z zgodbo in zato obupano prenehajo z rednim ogledom. Ker komercialne televizije ponavadi posebej pazijo na ta vidik ohranjanja občinstva pred ekrani s

številnimi dnevno predvajanimi nadaljevankami in nanizankami (kvečjemu te predvajajo kdaj pa kdaj s tedenskim zamikom), je TV Slovenija s takšnim načinom na programskem področju, ki sicer obeta visoko stopnjo gledanosti, v zelo nekonkurenčnem položaju.

Primeri pritož zaradi nestabilnega predvajanja TV serij:

Dobro bi bilo, ce bi se mini serije zaključile v zaporednih večerih, kot Coco Chanel 1. in 2. januarja, super. Če pa med enim in drugim delom poteče cel teden, človek večkrat malo pozabi, ali pa se sploh ne spomni gledati drugi del, recimo: George Sand 28.12.2010 in 04.01.2011 ali Sisi 30.12.2010 in 06.01.2011.

Nadaljevanke v katerih je vsaka zgodba zaključena celota so lahko razvlečene na tedenska gledanja, v gornjih primerih ali filmih v dveh delih pa je bolje, če se odvrtijo v parih zaporednih večerih. Toliko v razmislek."

Na drugem programu vaše televizije ste pred nekaj tedni pričeli s predvajanjem kultne serije MAD MEN, ki ste jo prevedli v OGLAŠEVALCE. Zanimivo je, da ste jo uvrstili v poznejši večerni termin - če se ne motim, je bila prvič na sporedu okoli 22. ure zvečer. Zanimivo se mi to zdi zato, ker ste s tem najbrž izgubili dobršen del gledalcev, ki so se odločili petkov večer preživeti pred tv-sprejemnikom. Velika večina jih je gumb na daljincu najbrž prižgala že okoli 20. ure, kar pomeni, da so se ujeli v kakšnega od bolj ali manj kakovostnih filmov vaše komercialne konkurence ... Fascinantno je namreč, da se (seveda že pregovorno) ne držite ure, ob kateri naj bi se serija odvila. Tako sem pri drugem delu, ki se je začel okoli pol desete zvečer, pol serije zamudila, saj sem bila prepričana, da bo predvajanje ob 22h. Potem sem se seveda spomnila, da se serija predvaja na nacionalki, ki od mene pričakuje, da bom vsak teden sproti preverila program in si zapomnila natančno uro, ob kateri bo predvajanje. Dobro, sem si rekla. Pa naj bo. A, glej ga zlomka, tudi to ni bilo dovolj. Včeraj sem namreč preverila vse meni dostopne vire, ki navajajo vaš program (teletekst, spletni napovednik, časopisni napovednik) in ugotovila, da serije preprosto NE BO. En teden ste jo preprosto preskočili. Zanimivo, da ne zapišem kaj drugega, manj prijaznega.

Naj poudarim, da sodim med vam naklonjene gledalke, cenim program, ki izobražuje in daje prednost kakovosti, a mislim, da si gledalci zaslužimo vsaj to, da se približno držite vaših obljub ... Da serije na vaši televiziji ne mislim več spremljati, je iz zgoraj napisanega najbrž jasno. Mi je malo žal, ampak svojega življenja pač ne mislim prilagajati muhastemu televizijskemu programu.

Nekatere pritožbe izražajo slabo voljo zaradi domnevno moralno spornih prizorov v posameznih filmih ali serijah, vendar so zaradi večernega termina neutemeljene, saj javna televizija ni dolžna izvajati cenzure nad umetniškimi produkti, ki obravnavajo različne, morda tudi moralno sporne tematike, ampak mora zagotavljati raznoliko in ustrezno kakovostno ponudbo.

V primerjavi s predhodnim osemmesečnim poročilom se je procentualno v zadnjem letnem obdobju zvrstilo nekaj manj pritožb. Vsebinski nabor kritik pa se je precej spremenil, saj so se v predhodnem obdobju gledalci in gledalke pritoževali predvsem zaradi domnevno moralno spornih prizorov v filmih ali napovednikih, ki so bili predvajani v neprimernem popoldanskem času, ko naj bi program lahko spremljalo še veliko otrok.

Dokumentarni program

3% odzivov v okviru TV Slovenije se nanaša na Dokumentarni program. Kritike so raznolike in le posamične, pojavi se tudi pohvala programski ponudbi!

Pogostejše kritike, pri kateri se večkrat pojavljajo tudi dokumentarne oddaje, obravnavajo predvsem neuravnoteženo glasnost zvoka med glasbeno podlago in govorom, zaradi česar je sproščeno spremljanje oddaj lahko izredno oteženo.

Primer pritožbe zaradi preglasne glasbene podlage v oddajah:

Ob poljudnih oddajah, ko se govori o kakšnih zanimivih rečeh, zgodovinskih dogodkih, kulturnih, etnoloških in kaj bi našteval, se velikokrat glas pripovedovalca pokriva z močno glasbo, tako da se pomembne informacije ne razumejo. Napačno je mnenje, da mora glasba vedno pretresati sliko, da bi se povečala dramatičnost. Saj gre za dokumentarec.

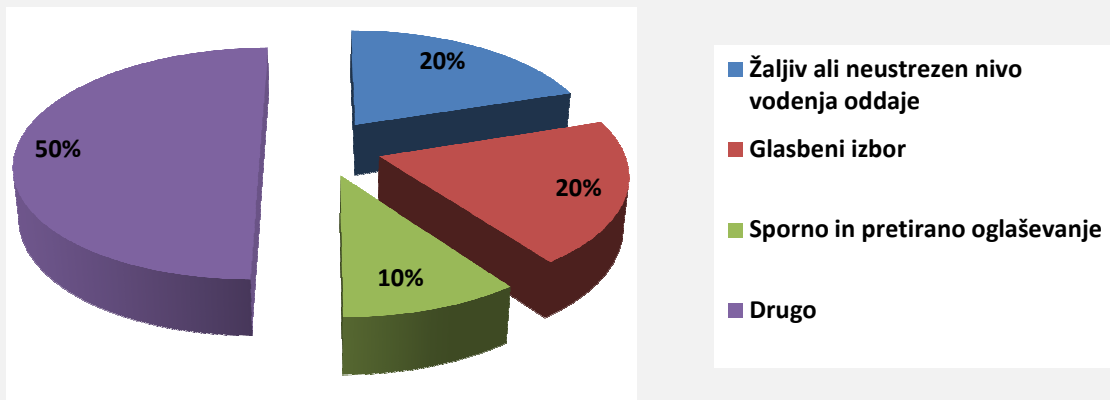
Številnost odzivov ostaja v primerjavi z obravnavo v predhodnem osemmesečnem obdobju enaka, zmanjšalo se je število pritožb zaradi prepozne večernega predvajanja dokumentarnih oddaj.

RADIO SLOVENIJA

6% odzivov (20 od 344), ki je naslovljeno program RTV Slovenije, vključno z MMC spletnim portalom, se je navezovalo na Ra Slovenija. Obseg odzivnosti se je v primerjavi s predhodnim osemmesečnim obdobjem zmanjšal za 5% oziroma s 23 izraženih mnenj na 20 v aktualnem celoletnem intervalu. Zmanjšalo se je število pritožb zaradi nestrinjanja z glasbenim izborom uredništev, povečalo pa zaradi govora na neustreznem ali žaljivem nivoju. Zaradi (politično) pristransko motiviranega novinarstva se je tokrat pojavila le ena pritožba (domnevna neuravnoteženost pri verskih tematikah), a na novo se je pojavila kritika zaradi domnevno spornega in pretiranega oglaševanja. Vsebine ostalih kritik ali pripomb so raznolike, bolj tehnične narave (slab signal) ali zaradi neustrezne rabe slovenskega jezika, poimenovanja ... Radijski program je bil deležen tudi treh pohval zaradi predvajanja slovenskih "evergreenov" in ene zaradi kakovostne obravnave invalidske tematike v oddaji **Vroči mikrofoni** na Valu 202.

Grafični prikaz odstotkovnega razmerja odzivov med posameznimi bolj aktualnimi vsebinami pritožb:

Radio Slovenija

Žaljiv ali neustrezen nivo vodenja oddaje

4 pritožbe izražajo mnenje, da je bila oddaja ali posamezen prispevek vodena na žaljiv način ali na neustreznem nivoju. Vtis, da obravnava določenega prispevka ali pogovor ne ustreza pričakovanemu nivoju delovanja radijskih voditeljev, se pojavi največkrat v primerih, ko je pristop do vsebine humorno oziroma satirično obarvan. Posamezniki na humorne pripombe ali parodije na stvarnost res velikokrat odreagirajo preveč prizadeto in predvsem osebno motivirano, vendar pa nikoli ni odveč posebna občutljivost na kakovost izpeljave satirično podkrepljenega govora. Že en pridevnik več, ki na primer jasno nakaže, da se voditelj zaveda neustreznosti dejanj, ki jih obravnava, bistveno pripomore k ustreznemu razumevanju kritično podanih humornih vsebin, namesto vzbujanja vtisa, da voditelj soglašja z amoralnimi dejanji in se celo zgolj primitivno norčuje.

Primeri pritožb zaradi žaljivega in neustreznega nivoja:

Voditeljica (Nataša Vodušek) je povedala, da je bila v Kidričevem s spomenika B. Kidriča ukradena bronasta glava. V nadaljevanju pa je še dodala, da ko se bo našla, bo lahko "porabljen bron za kaj pomembnejšega"(ali tako nekako). Prosim preverite citat na avdioposnetku, morda ta zapis ni čisto natančen, povzema pa bistvo izgovorjenega. Ne glede, da je to delo menda ptujskega kiparja, torej umetnina, upodobljena oseba pa menda košček naše zgodovine, voditeljičina pripomba/komentar nikakor ni primerna.

*Današnji **Zapisi iz ... M. Radmiloviča** so bili za moj okus pod vsakim nivojem in mi povzročali dobesedo bolečino in slabost v želodcu. Novinar naj bi se posmehoval novinarjem, za kaj vse so izrabili smrt gospe na mejnem področju, a bolj grdo kot on tega ni izrabil nihče. Kako more tolikokrat in na tak način imenovati to gospo in kako le se počutijo ob tem njeni svojci?! Če bi tako govorili ob smrti moje mame, babice ...*

Včasih se pojavi kritika tudi zaradi "nesprejemljivega" govora ali obnašanja s strani gostujočih. V takšnih primerih pride do konflikta s strani občinstva predvsem zaradi premalo angažirane retorike s strani voditelja. Intervjuvanec lahko podaja takšno ali drugačno mnenje, na takšen ali drugačen način, je pa zelo pomembno ali novinar uspeva dovolj dobro sklepati na morebitne pripombe javnosti, ki pričakuje ustrezne posege ali podvprašanja s strani novinarja, kar usodno vpliva na tok intervjuja in s tem na splošni vtis občinstva, kakšno poanto je želela oddaja s posamezno tematiko izpostaviti.

Primer pritožbe zaradi domnevnega izpostavljanja žaljivega odnosa:

pišem Vam glede radijske oddaje Intelekt na prvem radijskem programu dne 1.2.2011 s temo: Vizualno onesnaževanje pokrajine (<http://tvslo.si/predvajaj/vizualno-onesnazevanje-pokrajine/ava2.95512598/>).

V oddaji je, etnolog na ljubljanski univerzi, gospod profesor dr. Janez Bogataj kot vzrok za tako imenovano vizualno onesnaževanje pokrajine v Sloveniji povedal naslednje: „...še zadnje moremo še upoštevati en zelo, zelo pomemben element - ta razvojni. Namreč Vi dobro veste vsi da smo imeli pod prejšnjim določenim obdobjem zgodovinskega razvoja, v prejšnji družbeni ureditvi tako imenovano zdomstvo - a ne - kadar si je oblast pač predstavljala, da se bodo te ljudje vrnili enkrat nazaj in tako naprej - in dejansko so te ljudje odhajali v bližnji in manj bližnji svet in se jim je tam oblikoval nekako estetsko obzorje in so potem to projecirali v svoje novogradnje, čes kot revež je odšel v tujino je tam recimo ekonomsko obogatel žal ne duhovno - a ne - in se je potem vrnil nazaj in je mogel vsem na ogled postaviti neko nemogočo zadevo - a ne. In tam ker je bil odstotek - a ne - tega zdomstva največji, sej to so raziskave narejene, v tistih pokrajinah se danes lepo tud kaže najbolj problematična pozidava.“

V nadaljevanji razpravi je gospod dr. Bogataj rekel: „Ljudje pri nas vlagajo v ta vizualni - vizualno podobo - jo ne vlagajo v osebno duhovno rast. Bom povedal samo en primer ki ni iz Slovenije govori pa o Slovencih in je to ilustracija ene karakterološke deformacije. Ko sem bil pred leti bil med izseljenci v enem delu sveta - a ne - kaj so mi kazal? Kazal so mi bazene ki jih imajo na svoji vrtovih. Kazal so s kamnom obložene fasade.“

Izjave gospoda profesorja dr. Bogataja so me povsem šokirale! Posebno od enega izobraženega in visoko študirane človeka kot dr. Bogataja pričakujem da ne poenostavlja in pavšalizira v razpravah kot je to on storil in da ne sramoti in ponižuje manjšine! S teh izjavah na nacionalnem radiju je poniževal in žalil v javnosti Slovence ki živijo ali so živeli v tujini in so si zgradili hiše v domovini. V bivstvu jih je označil kot duhovno zaostale oz. nedozorele. In karakterološko deformirane. S primerom o Slovencih v tujini ki so si zgradili bazene, je pokazal samo to da ne razume kaj pomeni živeti v tujini in se poskusiti prilagoditi tujem okolju. Seveda s tem da ni razložil kje točno je videl te bazene, to pomeni v katerem kraju, ne da poslušalcu možnost o njegovi izjavi oz. pripombi kritično razmišljati. A je to videl v vročem Sydneyju, v razkošnem Los Angelesu, v razmeroma mrzlem Torontu ali pa v gosto naseljenemu in industrijskem mestu Stuttgart?

V celi oddaji ni povedal nič pozitivnega o Slovencih v tujini. Dobil sem vtis, da je ta manjšina njemu potrebna le za posmeševanje, sramotenje, in jo zlorablja kot grešni kozel za tako imenovano vizualno onesnaževanje pokrajine.

Očitno ima gospod dr. Bogataj globoke predsodke proti sodržavljanom ki živijo izven mej Republike Slovenije oz. so živeli v tujini. Poudarjam da so ti ljudje večinoma odšli trebuchom za kruhom ker jim domovina ni omogočila niti ustrezno izobrazbo niti perspektivno zaposlitev ki bi jim omogočila dostojno in zadovoljno življenje! Ker je posebno izpostavil Belo krajino hočem objasniti da tam še dolga desetletja po drugi svetovni vojni večina vasi na podeželju ni imela

vodovod in s tem priskrbo s pitno vodo kaj šele pa nujno potrebno kanalizacijo ki so jo začeli graditi s denarno pomoč evropske unije komaj v začetku 21. stoletja, torej pred nekaj letih. V Beli krajini so se hiše Slovencev ki so živeli v tujini gradile po predpisih bivše skupne države SFR Jugoslavije oz. kasneje po ozamosvojitvi po predpisih Republike Slovenije. Bela krajina je pokrajina iz katere so se množično izseljevali ljudje že od konca 19. stoletja naprej. Torej je že to po mojim dokaz da njegova trditev o obstoječih raziskav ki naj bi dokazovale negativni vpliv izseljenstva na pozidavo ne drži. Nekaj kar pa ne podpira neko teorijo izpostaviti kot izjemo je trik kar se pogosto uporablja v znanstvenih raziskavah. Vprašanje je če je takšno ravnanje kontekstu ki ste ga obravnavali v oddaji ko gre za ljudi verodostojno in etično. Jaz mislim da ni.

Zelo zaskrbljujoče pa je da novinarka gospa Janina Jenko ki je vodila oddajo in razpravo med sodelujočimi strokovnjaki ni ugovarjala tem ponižajočim in zelo poenostavljenim izjav gospoda dr. Bogataja. Zato izgleda kot da je mnenje gospoda dr. Bogataja prevzela oziroma da je njegovo mnenje tudi javno mnenje RTV Slovenije ki je odgovorna za vsebino oddaj prvega radijskega programa.

Upam da predsodki gospoda dr. Bogataja niso znak za ljubosumnost na uspehe Slovencev po svetu. Vrata v svet so bila vsem odprta. Danes je pa še dosti bolj enostavno iti v tujino kot nekoč ker je Slovenija samostojna država in celo članica EU in ni treba niti garancije in kmalu niti več vizo za delo v Evropski Uniji.

Od gospoda profesorja dr. Bogataja pričakujem javno pojasnitev kako so bile njegove izjave mišljene in da preneha širiti sovraštvo med Slovenci ki živijo v tujini oz. so se vrnil domov in Slovencev ki vedno živijo v Sloveniji.

Od RTV Slovenije pa zahtevam, da objavi popravke v zakonsko določenih merilih na istem mestu v radijski oddaji Intelekt in v ustreznem časovnem roku ter v vseh drugih oddaj in medijih, kjer ste oglaševali to vsebino.

Glasbeni izbor

4 odzivi so se v zadnjem letnem obdobju nanašali na glasbeni izbor. Pritožbe izražajo zgolj osebno željo ali nestrinjanje s predvajanjem določene osebno nevšečne glasbene zvrsti, kar ne more šteti za utemeljen argument v smer pomislov k spremembam, ki bi bile nujno potrebne, saj je prav, da javni radijski medij predvaja različne glasbene zvrsti in je pozornost usmerjena predvsem na kvaliteto izbora. Med odzivi je tudi pohvala.

Primer pritožbe zaradi izbora glasbe:

... izbor glasbe na prvem programu radia Slovenija je pod vsako kritiko, včasih se mi zdi kot norčevanje iz vseh starejših recimo od 30 - 40 let, saj je razno repanje in kaj vem kaj še vse "sodobnega" najbrž namenjeno komu drugemu, ne pa sproščenemu poslušanju prispevkov, povezanih z bolj lahko in bolj komercialno glasbo. Ko sem pred veliko leti služil tedanjo JNA v Srbiji, sem po sili razmer večkrat poslušal radio Beograd, več je bilo v jutranjih oddajah slovenske narodnozabavne glasbe, kot je je sedaj na vrli RTV SLO. Pa saj je tako brez veze, mislim pa da ko bi bili Slovenci malo bolj samozavestni, bi bilo podobnih pisanj na enega vaših naslovov, verjetno še več.

Primer pohvale:

Na radiu slo1 mi je program zelo vsec, se posebej, ko predvajate evergrine slovenskih pevcev/ mislim, da ste edina postaja/ in da bi bilo kaj takega lahko malo vec.

V oddaji ob 70 letnici nase pevke Ivanke Krasevec-Presern, ste nas spomnili na njen zametni glas v Prodajalki vijolic, Bele roze iz Aten in se vrsto drugih njenih komadov. Jaz in se veliko njenih obozevalcev bi bili presrecni, da jo veckrat uvrstite v redni program, kakor tudi druge pevce iz "casov nase mladosti".

Sporno in pretirano oglaševanje

Pritožbi zaradi spornega in pretiranega oglaševanja sta sicer samo **2**, vendar sta zelo nazorno argumentirani in odpirata pomembno vprašanje v razmislek. Za javni radijski medij je pomembno, da oglasni bloki niso predolgi, prav tako pa je na mestu tudi vprašanje, kaj javni medij oglašuje.

Kot stalni poslušalec Vala 202 sem se po tolikem času vsakokratne jeze odločil, da Vam sporočim svoje razočaranje v zvezi z oglasnimi oddajami na radiu, ki se jih predvaja predvsem v dopoldanskem času. To je čas, ko drugi program našega nacionalnega radija spremlja največ poslušalcev. Seveda se zavedam, da je prav to razlog, saj verjetno naročnik oglasa plača največ prav za ta termin. Vendar pa se mi zdi popolnoma neprimerno, saj gre za radio, ki ima v prvi vrsti informativni značaj. Tovrstne oglasne oddaje, dolge po 15 in več minut, tako vsekakor ne spadajo v ta program, ki je na koncu koncev pokrit z davkoplavevalskimi sredstvi, torej državnim denarjem. Še bolj sporno pa je dejstvo, da gre v večini za promocijo izdelkov alternativne medicine (kreme, tablete, pripomočki), česar si nacionalni radio ne bi smel privoščiti.

Večina poslušalcev je komercialne radijske postaje opustila prav zaradi dolgih in pogostih reklamnih blokov, zato to še manj pričakuje pri državnem radiu.

Zavedam se, da imate verjetno veliko dela, zato ne pričakujem odgovora. Želim si le, da bi pozvali k razmisleku vodilne osebe te prve javne medijske hiše.

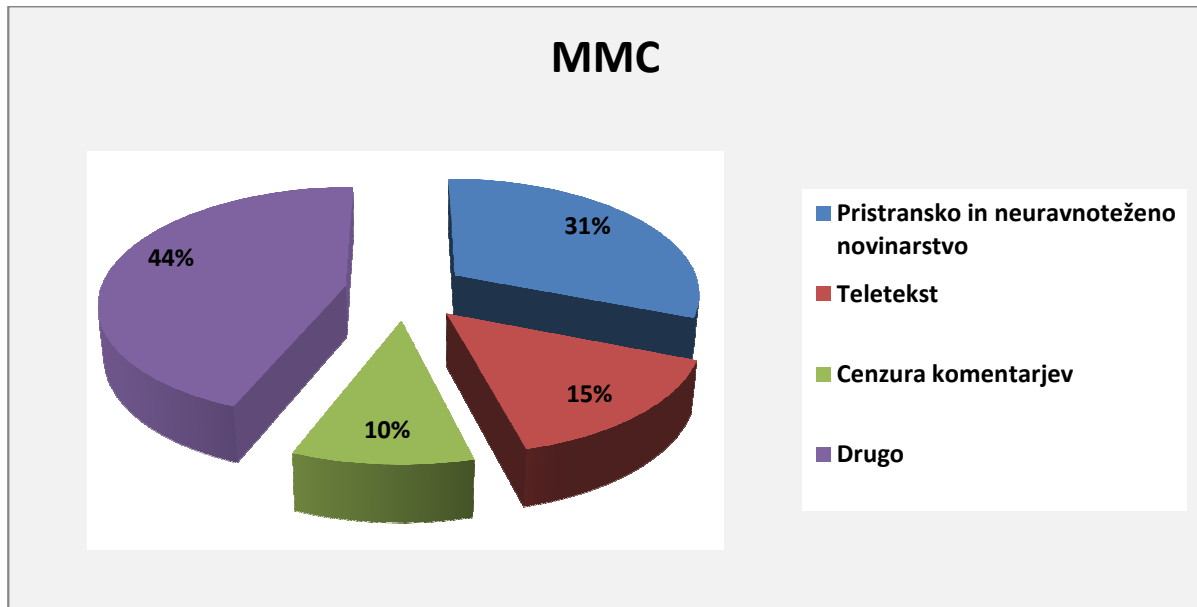
MMC / TELETEKST

14 % odzivov se nanaša na MMC spletni portal, 41 primerov izraža kritike v povezavi s prispevki in odnosom s strani uredništva do komentarjev, 7 pa na Teletekst. Odzivnost v primerjavi s predhodnim osemmesečnim obravnavanim obdobjem v poročilu je zelo narasla, kar za 6% oziroma za 25 kritik več.

Največ pritožb se vrsti zaradi sumov v (politično) pristransko in neuravnoteženo delovanje novinarjev. Takšnih pritožb se je zvrstilo 15. 7 pritožb se nanaša na Teletekst, predvsem zaradi ukinjenih vsebin v sporedih in zaradi neažurnih, mestoma zastarelih informacij. 5 pritožb odraža nestrinjanje s cenzuro določenih komentarjev pod prispevki in odraža sume v pristransko in neupravičeno poseganje v svobodo govora. V primerjavi s predhodnim obravnavanim osemmesečnim obdobjem se je število pritožb v letu 2011 tako povečalo predvsem zaradi povečanja kritik na račun dvomov v politično

nepristransko delovanje in kakovost prispevkov. Pritožbe zaradi vsebin blogov se v letu 2011 niso pojavljale v opaznejšem številu več.

Grafični prikaz odstotkovnega razmerja odzivov med posameznimi bolj aktualnimi vsebinami pritožb:

Pristransko in neuravnoteženo novinarstvo

15 pritožb se je zvrstilo zaradi dvomov v politično nepristransko, objektivno delovanje uredništva in nekaterih novinarjev. Število kritik se je v primerjavi s predhodnim obravnavanim obdobjem, v katerem se je pojavilo iz enakega razloga prav tako največje število pritožb, podvojilo.

Kritike bralcev in bralk MMC spletnega portala so večinoma zelo nazorno argumentirane in podkrepjene z navedbami ustreznih primerov, zato le še toliko bolj kličejo k posebni pozornosti, saj spletni portal predstavlja obraz RTV javnega zavoda in si ne bi smeli privoščiti vsesplošnega celo utemeljenega mnenja s strani javnosti, da je delovanje medija, ki mora zaradi nekomercialne narave delovanja toliko bolj upoštevati interes javnosti, politično pristransko in z vidika kakovosti na profesionalno neustreznem nivoju. Odzivnost na opozarjanje o domnevnih problemih je bilo namreč skopo in nezadovoljivo. Zaradi neodzivnosti s strani odgovornih, tudi programskega sveta, se v javnosti poglobi še občutek ignoriranosti in popolne nezainteresiranosti k izboljševanju situacij. V takšnih okoliščinah slabe komunikacije se seveda postavi pod vprašaj tudi operativni pomen funkcije Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev, pri čemer je toliko bolj utemeljena pobuda k nadgradnji pravilnika, ki bi omogočal večjo zavezanost k odzivnosti in konkretnemu ukrepanju v primerih, ki so ustrezno obravnavani in prepoznani za etično in splošno profesionalno sporne.

Primeri pritožb zaradi dvomov v kakovostno in politično nepristransko novinarstvo:

"Šokiran sem nad tem, kako dramatično so padli novinarski standardi na vašem spletnem portalu. Poroča se senzacionalistično in subjektivno. Tako denimo beremo naslove: "DNS obsoja objavo "off the record" Pahorjevih posnetkov, kjer govori vulgarno". Lahko se bralci sami odločimo, ali Pahor govori vulgarno ali ne, ne morejo nam vaši novinarji vsiljevati svojih subjektivni sodb ... Tabloidnost se kaže tudi drugod, denimo v tem, da se na spletnem

portalu v glavnem povzema PR izjave politikov ali interesnih skupin ali pa se naredi kak intervju. Skratka teme, o katerih se poroča, vam vsiljujejo drugi, namesto, da bi jih sami odpirali ter vas na ta način manipulirajo. Da bi sami pripravili kako resno analizo ali, bog ne daj, se celo šli kako raziskovalno novinarstvo, o tem ni ne duha ne sluha. "

"V zadnjem letu ali dveh sem opazil neverjetno spremembo v poročanju na strani rtvslo.si. V zadnjih dveh mesecih pa je to doseglo višek in tudi preseгло vse meje okusa. Nekaj "novinarjev", ki pišejo za notranjo politiko, piše tako zelo pristransko za eno politično opcijo, da se sprašujem na kateri spletni strani to sploh berem. Ne moti me, da take stvari pišejo na spletnih straneh demokracije in reporterja. Rtv slo.si pa je vseeno plačana iz javnega denarja in bi morali vsaj poskušati vzdrževati vsaj tiste najbolj osnovne okvire objektivnosti. Na čelu te skupinice je Aleksander Kolednik. Članki, ki jih piše so direktno navijaški. V njih ni nikoli novih informacij, z istimi informacijami pa mu objavijo tudi po več člankov. Torej imamo ponavljanje člankov z istimi informacijami, le na drugačen način napisanim mnenjem Aleksandra Kolednika. V vsakem večino zaseda njegovo mnenje in pa citati članov stranke sds. Stvar je še toliko bolj očitna, saj celo fotografije, ki jih objavlja, kažejo pripadnike ene politične opcije v čudnih obraznih pozah (ko se mrščijo, ...), pripadnike druge opcije, ko izgledajo kot idealne predsedniške slike. Potem so naslovi člankov. Eni politični opciji za naslov vzame besede totalno strgane iz koncepta, ki nato kaže povsem napačno sliko. Drugi politični opciji postavi za naslov ponavadi laskajoče besede, ki jih izrečejo člani te stranke sami o sebi, včasih celo brez navednic. Da se to dogaja je sramotno in nizkotno za vsako medijsko hišo. Za javni servis pa je to zraven še popolnoma nedopustno."

Novinar MMC RTV Slovenija Aleš Žužek je v novinarskem intervjuju z dr. Matejem Makarovičem, objavljenem na spletnih straneh MMC RTV Slovenija 2. julija 2011 pod naslovom »Osebno upam, da bomo kdaj dobili tudi normalno levico« (spletni naslov: <http://www.rtv slo.si/slovenija/osebno-upam-da-bomo-kdaj-dobili-tudi-normalno-levico/261005>), zagrešil celo vrsto kršitev profesionalnih načel novinarske etike. A tudi programskih standardov in kodeksa novinarjev Slovenije, kar kliče po tem, da se do njih odgovorni v javnem zavodu in predvsem njegov programski svet opredelijo in jih javno obsodijo, hkrati pa naredijo vse, da do njihovih ponovitev ne bo več prihajalo. Takšno pričakovanje lahko gojimo še zlasti zato, ker je navedeno stanje kršitev postalo vsakodnevna praksa, na veliko spregledovana in zaradi tega samoumevna. Navajam le nekatere najbolj očitne in grobe primere v navedenem intervjuju. Citate, ki se mi zdijo sporni, sem zaradi lažje berljivosti oštevilčil, pod njih sem dodal utemeljitev:

1.) »Levica ima v rokah t. i. ideološki aparat države – medije in šolski sistem -, ki ji omogočajo t. i. ideološko hegemonijo v družbi. Spomnimo se le na poenostavljene delitve na »urbane, inteligentne levičarje« in »na ruralne, zaostale desničarje«, ki so svoj odmev našle tudi v »znanstvenih« študijah na Fakulteti za družbene vede (FDV). Je ta ideološki aparat levice že kaj načet? Je polom Pahorjeve vlade oz. vlade levega trojčka slovenski levici že sesul mit o lastni večvrednosti oz. o nekakšni večji kompetentnosti levičarjev za vladanje?«

2.) "Se bo slovenska levica sploh kdaj normalizirala? Se bo kdaj otresla svojih značilnosti – ideološkega ekskluzivizma, samozaverovanosti v nekakšno intelektualno večvrednost nad slovensko desnico, stremljenja po izničenju desnice itn.? Bo kdaj tudi politično intimno sprejela odprto družbo, kjer nima nihče že vnaprej v posesti končne resnice, in glavno značilnost demokratične družbe – da se oblast menjuje?"

Utemeljitev kršitev: zgornja citata predstavljata prvo in drugo (!) vprašanje intervjuvancu. Iz tega izhaja, da se je novinar MMC odločil intervjuvancu ponuditi svojo interpretacijo politične in družbene situacije, namesto da bi navajal dejstva. Njegove trditve v prvem vprašanju Makaroviču so: (a) levica ima v rokah medije in šolski sistem, (b) levica izvaja ideološko hegemonijo v družbi, (c) FDV je objavila znanstvene študije z poenostavljenimi delitvami med levico in desnico, (d) levici je lasten mit o lastni večvrednosti in večji kompetenci. Ta vprašanja niso mogla biti vzpodbujena s trditvami sogovorca.

Njegove trditve v drugem vprašanju so: (a) slovenska levica je nenormalna, (b) za levico so značilni ideološki ekskluzivizem, samozaverovanost, intelektualna večvrednost in stremljenje k izničenju desnice, (c) levica politično intimno ne sprejema odprte družbe, (d) levici je blizu vnaprejšnja posest končne resnice, (e) levici je tuje, da se oblast v demokracijah menjuje.

Takšna stališča ne morejo šteti za novinarski postopek navajanje dejstev, štejejo lahko le za novinarjevo subjektivno stališče, ki je v danem primeru otipljivo politično pristransko, ideološko radikalno ekskluzivistično in usmerjeno proti politični levici. Še huje, pristranskost takšnih stališč je tolikšna, da učinkujejo kot propagandistična ocena političnega stanja, so oblika kompromitacije in izraz nestrpnosti, zgolj deloma vzpodbujena z ugotovitvami sogovorca, ki pa jih ne morejo upravičevati.

Po Programskih standardih, ki veljajo za RTV SLO, mora novinar posredovati neodvisne, zanesljive in nepristranske informacije. Zagotavljati mora raznolikost mnenj in stališč in spoštovati različnost. Poklicna merila govorijo o tem, da morajo biti programi RTV SLO »politično nevtralni, kar pomeni, da novinarji in uredniki ne smejo dajati prednosti določenim političnim in ideološkim stališčem«. Domnevam, da to velja tudi za vsebine, objavljene na MMC. Prepričan sem, da je z navedenima citatoma novinar kršil opisane standarde in načela, ob tem pa je uporabil jezik politične diskreditacije, celo v žanru intervjuja, kar je povsem nedopustno.

3.) "Po odhodu Zaresa iz vlade levega trojčka se je vlada skrčila na dvojec Pahor-Kresal, ki obljublja »nadzorovan prehod v predčasne volitve«. Je imenovanje Dušana Vučka, nekdanjega poslanca LDS-a in dolgoletnega funkcionarja omenjene stranke, na mesto glavnega tajnika državne volilne komisije del tega »nadzorovanega prehoda«?"

4.) "NOB in odnos med državo in Cerkvijo. To sta dve t. i. kulturnobojniški temi, ki sta na volitvah do zdaj vedno koristili levici. Je zakon o verski svobodi, ki ga je v parlamentarni postopek pred dnevi vložilo 29 poslancev s prvopodpisanim Antonom Anderličem (LDS), del ponovnega obujanja kulturnega boja? Je to rešilna bilka, ki se je skuša oprijeti levica?"

5.) "Pahor je v razvpitem mariborskem 'off the record' pogovoru z izbranimi novinarji Orbanu napovedal »politični pogreb«, ko bo Madžarska končala predsedovanje EU-ju. Kdo bo v resnici prej doživel »politični pogreb« – Pahor ali Orban?"

6.) "Zakone Ivana Svetlika, ministra za delo, in Majde Širca, ministrice za kulturo, so volivci na referendumih zavračali kot po tekočem traku. Svetlik je do zdaj na referendumu izgubil tri zakone (malo in črno delo ter pokojninsko reformo), Širca pa dva (zakon o RTV-ju in arhivski zakon). Bo zdaj, ko je Širca odstopila, vlada iz procedure umaknila njen sporni zakon o medijih ali bo čakala na morebiten nov referendumski poraz?"

7.) "Kumer je pred časom razburil javnost z izjavo: »Jutri začnemo delati.« V petek je krivce za politično krizo našel v »koalicijskih odpadnikih«, opoziciji in ljubljanskem nadškofu Antonu Stresu."

8.) "Pomembno vlogo pri t. i. ideološki hegemoniji ima poleg medijev tudi nadzor nad šolstvom."

9.) "Del t. i. hegemonskega diskurza levice je tudi očitek, da je desnica nestrpna, medtem ko sebe razglaša za zgled humanosti in strpnosti. Primeri, kot je primer Boruta Meška, ta levičarski mit rušijo. Ko je Meško julija 2007 postal odgovorni urednik Slovenske tiskovne agencije (STA), je dotedanja odgovorna urednica postala njegova namestnica in urednica zunanjepolitične redakcije. Ko pa je oblast prevzela Pahorjeva vlada, so Meška novembra 2009 ne samo razrešili z mesta odgovornega urednika, ampak ga tudi odpustili. Umrl je nekaj mesecev pozneje."

Utemeljitev kršitev: zgornji citati predstavljajo besedila, objavljena pod slikami, s katerimi je opremljen intervju. Tu ne problematiziram samega ujemanja besedil s sliko, temveč njihovo ujemanje z vsebino intervjuja, njihov žanrski status in posledično in mešanje žanrov. Iz objavljene vsebine intervjuja namreč evidentno izhaja, da so zapisani citati novinarjev dodani osebni komentar in da niso utemeljeni z besedami intervjuvanca. S tem je določeno njihovo avtorstvo. Še huje, pravi vsi navedeni citati od (3) do (9) se ne nanašajo na intervju, nekateri pa zgolj ponavljajo in duplicirajo politična prepričanja, s katerimi je novinar postregel v citatih (1) in (2), torej v svojih vprašanjih Makaroviču. Na ta način pravzaprav novinar komentira svoja lastna ideološka in politična stališča, ki jih je izrazil v vprašanjih.

Poklicna merila jasno navajajo, da »kadar se odločamo za objavo osebnih mnenj novinarja, je treba zelo jasno opozoriti, da gre za komentar. Ker subjektivna mnenja temeljijo na določenih, velikokrat tudi parcialnih dejstvih, morajo uredniki zagotoviti, da bodo zasnove in vsebine komentarjev čim bolj pluralne.« V delu, ki govori o montaži intervjuja (znova opozarjam, da merila žal niso pisana z mislijo na spletne vsebine), Poklicna merila jasno navajajo, katerih navodil se mora novinar držati. Novinar je potemtakem žanru intervjuja, v katerem je zaradi svojih politično pristranih stališč že kršil novinarske standarde, pridodal še komentar in za ta namen izkoristil prostor pod slikami, ki je tudi sicer zelo neobičajno obsežen. S tem je nedopustno pomešal dva žanra – zlahka se lahko strinjamo, da komentar ob intervjuju nima kaj iskati in da so podpisi pod sliko lahko le v funkciji ilustracije trditev iz intervjuja. Sleherno drugačno ravnanje odpira prostor manipulacijam.

Vsebina komentarjev od (3) do (9) znova razkriva jezik političnega žargona diskreditacij in namigovanj. Številni komentarji se zaključujejo z vprašanjem, ki ima status neokusne insinuacije, npr. »Kdo bo v resnici prej doživel »politični pogreb« – Pahor ali Orban?« Novinar kot avtor komentarjev pod sliko intervjuvanca ni spraševal o dejstvih, temveč je bralcu vsiljeval svoje politično videnje razmer v Sloveniji, obenem pa ni težko videti, da je, verjetno zaradi poznavanja ideoloških stališč intervjuvanca, pričakoval, da se bo ta z njim strinjal – in ta se je, čeprav velikokrat ni potrdil novinarjih celo zanj preveč smelih stališč.

Tudi 15. člen Kodeksa slovenskih novinarjev veleva, da je novinar »dolžan ločiti informacijo od komentarja. Razlika med poročilom o dejstvih in komentarjem mora biti dovolj razvidna, da lahko naslovnik sporočila loči med dejstvi in stališči novinarja.« Novinar MMC za takšno razvidnost ni poskrbel, prav nasprotno, bralec je bil zaveden z vtisom, da so podpisi pod slikami verodostojna vsebina intervjuja. Glede na izrazito obsežnost kršitev v omenjenem intervjuju in glede na dejstvo, da identične kršitve opažam praktično na dnevni ravni,

programski svet RTV Slovenija pozivam, da jih javno obsodi in poskrbi za ustrezno varovanje načel profesionalnosti in novinarske etike, saj si javni servis ne sme dovoliti politične agitacije in propagandizma. Hkrati izražam svoje ogorčenje, ker sem se z vprašanjem o istem – namreč o politični agitaciji v oddaji Pogledi Slovenije – na vodilne v RTV Slovenija že naslovil 17. junija letos, vendar do dneva današnjega nisem prejel prav nikakršnega pojasnila. Če na oba poziva ne bom deležen prepričljivih odgovorov, bom, še zdaleč ne edini, prisiljen verjeti ne le v to, da javni servis ne deluje v interesu javnosti in da ne pozna svojih dolžnosti, temveč da je politična agitacija zanj nekaj, glede česar se ne spleča vznemirjati.

Avtor zadnjega zelo obsežnega komentarja je dr. Boris Vežjak in ga je objavil tudi na svojem blogu. Gre za eno izmed dveh pritožb, na kateri ni prejel ustreznega odziva s strani vodstva in programskega sveta in zato v nadaljevanju javno odpiral problem arogantnega odnosa RTV Slovenije do ključnih vprašanj zavezanosti novinarski etiki.

Teletekst

7 pritožb se nanaša na Teletekst, kar je približno enako število kot v predhodnem osemmesečnem obravnavanem obdobju. Večina kritik priča o utemeljenem nezadovoljstvu zaradi ukinitve vsebin o programski ponudbi v sporedih. Poleg napovedi programskih vsebin in obveščanja o terminu predvajanja je brez dvoma ponudba kratkih vsebin filmov, nanizank in oddaj ključnega pomena, ki odločilno vpliva na odločanje občinstva, ali si bodo napovedan film ali oddajo ogledali. Gre za osnovno dejavnost vsakega avdiovizualnega medija, ki ji RTV Slovenija iz občinstvu neznanega razloga ni kos.

Ostale pripombe odražajo nezadovoljstvo zaradi odsotnosti ali pomanjkljive objave o dogajanju in lektorsko nedopustnih napak oziroma neprofesionalnega sloga.

Primeri pritožb zaradi ukinjanja vsebin v sporedu:

"Pišejo, da izboljšujete in ukinjate posamezne rubrike in da so tudi nove. Novega nisem zasledil nič, ukinjenega pa veliko. Nimam namena kupovati časopis, da bom vedel kaj bom gledal. Redno plačujem prisilni rtv prispevek in zato želim biti tudi informiran. "

"Opazil sem, da na TTX-u pri TV sporedu ni več napisanih vsebin TV oddaj in filmov in me zanima, če je to za stalno ali samo začasno."

Cenzura komentarjev

5 pritožb se je zvrstilo zaradi cenzure komentarjev, pri čemer uporabniki spletnega portala niso bili mnenja, da so kršili katero koli od navedenih pravil, ki so objavljena v pravilniku za pisanje komentarjev, niti niso uporabljali sovražnega govora, zato so domnevali, da gre za neupravičeno cenzuro in omejevanje svobode govora zaradi tendencioznih, predvsem političnih motivov s strani uredništva. V enem izmed primerov se je celo izkazalo, da je novinarka v resnici sama izbrisala določen komentar, ki ji pod njenim prispevkom ni bil po volji. Za omenjeno dejanje se je uredništvo,

ki je odkrilo vzrok posega v komentar, sicer tudi ustrezno opravičilo, vendar pa bi bilo treba bolj izpostaviti možnost pritožb uporabnikov na uredništvo (ne le za primer prijave sovražnega govora) in mnogo bolj pazljivo postopati pri odločanju za radikalen ukrep nad komentatorji, ki pride resnično v poštev le v primeru zmerjanja, pozivanja k nestrpnosti in hujskanja ter v primeru kričanja, kar pomeni uporabo velikih tiskanih črk. Vsaka cenzura, ki ni jasno utemeljena, da bi šlo za očiten sovražni govor, vzbuja upravičen sum v pristransko motivirano oviranje svobode izražanja. To še toliko bolj velja v primerih, ko administrator uporabniku kar blokira uporabniški račun.

Primeri pritožb zaradi cenzuriranja komentarjev:

Ob prispevek na naslovu <http://www.rtv slo.si/zabava/zanimivosti/bansi-obiskal-rokometni-trening-in-tekmo-v-stozicah/252767> sem po objavi dodal komentar na enormno število slik za ta članek. Ker sem neprofesionalnost avtorice tega prispevka že večkrat opazil, sem podal konstruktiven komentar ob omenjeni članek, s katerim se je strinjal še en uporabnik spletne strani. Po nekaj urah sem opazil, da je nekdo oba komentarja izbrisal, čeprav več kot očitno ni šlo za žaljivo vsebino ....

Kasneje sem podal še komentar na to, da je bil moj komentar izbrisan in ob tem izpostavil vprašanje demokracije in pravic uporabnikov v kontekstu dejstva, da storitev skozi naročnino plačujemo. Kot redni uporabnik portala in ostalih storitev RTV, izpostavljam, da je izbris komentarja, ki ni po volji avtorja, povsem nesprejemljiv, ob tem pa se mi poraja tudi vprašanje, kakšen kader skozi naročnino plačujem.

Dejstvo je, da avtorica prispevka ni kvalificirana za delo novinarja, saj kvaliteta njenih prispevkov toliko odstopa od ostalih prispevkov, da se mi ob vseh zgoraj naštetih vprašanjih poraja še vprašanje o relevantni selekciji kadra za delo v Javni RTV.

Prosim za odgovor in utemeljitev, zakaj so vsi trije (dva moja in en drugega uporabnika) komentarji bili izbrisani.

Ker vsebina ni bila žaljiva, je bila neupravičeno umaknjena, zato zahtevam opravičilo, tako s strani avtorja (ali moderatorja foruma) kot s strani odgovornega.

"Imam eno vprašanje. Včeraj sem ob okoli 18.00 komentiral prispevek na RTVSLO - MMC glede prispevka o Adrii Airways. Prispevek je bil 5 minut po moji objavi umaknjen, moj račun pa nedostopen. Mislim, da v komentarju ni bilo nič spornega in da je veliko hujših komentarjev, ki jih uredništvo ne umakne. Prosim za odgovor (user name Braco)."

"Že nekaj časa se blokira ali ovira komentiranje novic predvsem, če zagovarjaš LEVO politično opcijo. Seveda se mi zdi zaradi tega neumno pisati na e-naslov RTVSlo, vendar upam da obstaja kdo razumen v vaši hiši, ki se zaveda kaj počnejo moderatorji, ko samovoljno ali z direktivo višjih inštanc zavirajo izražanje in svobodo govora, kot v neki fašistoidni diktaturi, namesto da v demokratičnem duhu in v okviru NACIONALNEGA medija, ki ga plačujemo vsi ne posegajo v človekove pravice -torej pravice komentatorjev, ki si vzamejo čas za izražanje/pisanje mnenja. Le to se potem ne objavi oziroma objavi z izrazito zamudo (nadzor komentarjev), kar onemogoča zdravo debato.

Ne preferirajte političnih opcij, ste javna inštitucija...

NAJBOLJ POGOSTI IN AKTUALNI ODZIVI

Najbolj pogosto izraženi in aktualni odzivi s strani javnosti **izmed vseh 344 odzivov**, ki so se nanašali na **TV Slovenijo, Ra Slovenijo in MMC spletni portal**, so:

Pistransko in neuravnoteženo novinarstvo: 51 skupno, od tega 35 pritožb na TV Slovenijo (28 na Informativni program, 3 na Športni program ...), 15 na prispevke MMC spletnega portala in 1 pritožba v okviru radijskega programa.

Nezadovoljstvo zaradi tehničnih motenj po uvedbi digitalizacije: 22 pritožb.

Neustrezna raba (slovenskega) jezika: 19 pritožb, od tega 17 na posamezne programe TV Slovenije, 1 na MMC spletni portal in 1 na radijski program.

Neustrezen nivo poročanja in vodenja televizijske oddaje ali prireditve: 16 pritožb, od tega 7 na Informativni TV program, 5 na Razvedrilni TV program in 4 na radijski program.

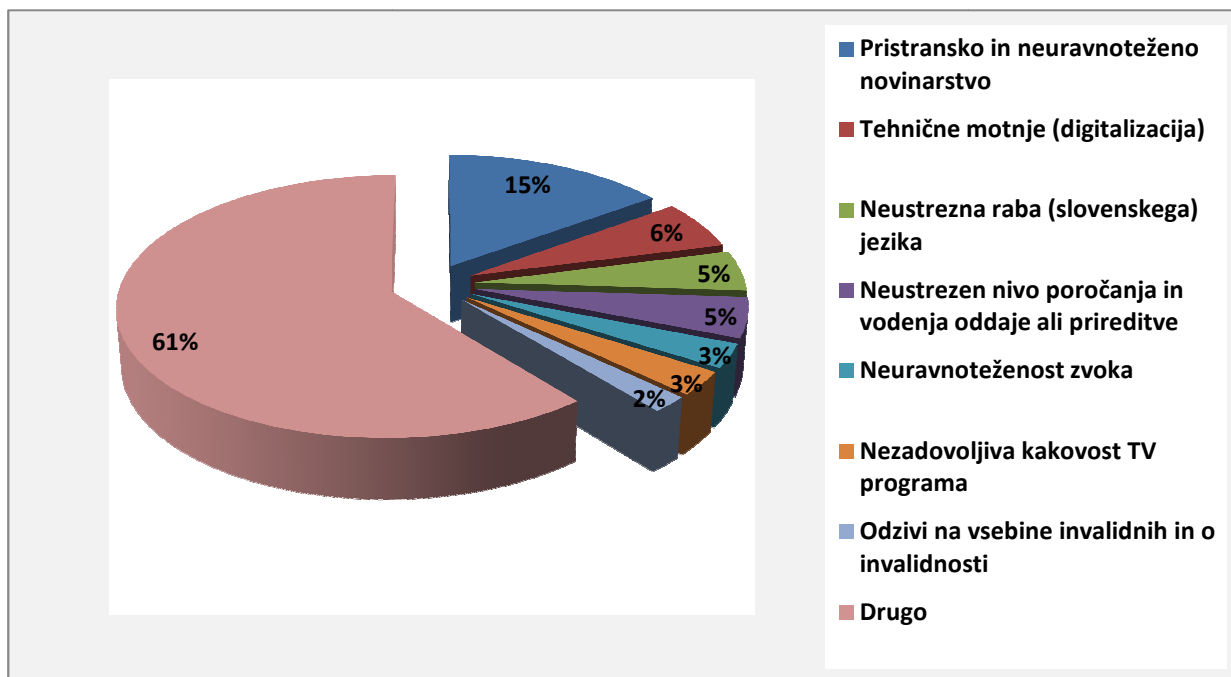
Neuravnoteženost zvoka na TV programu: 11 pritožb.

Nezadovoljiva kakovost televizijskega programa: 10 pritožb.

Vsebine invalidnih in o invalidnosti: 7 odzivov (med njimi največ pohval zaradi napredka pri bolj pogosti vključenosti tematik o invalidnosti na televizijski in radijski program).

V primerjavi z obravnavanim osemmesečnim obdobjem v letu 2010 se v letu 2011 med najbolj pogosto izražene kritike niso več uvrstile pritožbe zaradi terminskih zamud pri predvajanju oddaj in filmov, prepogostega ponavljanja oddaj in prepoznih večernih terminov predvajanja dokumentarnih oddaj. Vse omenjene kritike se sicer še vedno pojavljajo, le ne v najbolj številnem obsegu.

Grafični prikaz odstotkovnega razmerja med najbolj pogostimi in aktualnimi odzivi:

Pristransko in neuravnoteženo novinarstvo

15% pritožb se nanaša na dvome v nepristransko, uravnoteženo in objektivno novinarsko delo ter politiko uredništev. Največ jih obravnava **Informativni program TV Slovenije**. V primerjavi z ugotovitvami v lanskoletnem osemmesečnem poročilu se je število kritik v zadnjem letu 2011 močno povečalo, predvsem pa so eksplicitno usmerjene na problem domnevne predvsem politične neobjektivnosti pri poročanju in vodenju oddaj, medtem ko so se pripombe zaradi pristranskih pristopov pri vodenju oddaj v letu 2010 omenjale tudi bolj v povezavi s kritikami o splošni kakovosti in pristopih voditeljev. Porast kritik občinstva na profesionalno držo novinarjev v odnosu do političnih vsebin je treba dojemati zelo resno, saj gre za ključno sposobnost in vrlino, ki jo mora novinar posebej izkazovati, da bi Informativni program v javnosti užival ugled zadostne verodostojnosti in s tem ustrezne stopnje zaupanja. Vendar pa je treba tokrat vzeti v obzir tudi dejstvo, da se je odvijalo leto močnih ideoloških bojev v kontekstu predčasnih volitev, ko se pristransko motivirana čustva še posebej močno razplamtijo tudi v splošni javnosti.

Največ kritik se je navezovalo na oddajo **Odmevi**. Gledalci in gledalke so predvsem izražali dvome v politično nepristransko obravnavo dogodkov in vodenje pogovorov z gosti s strani novinarke in voditeljice Rosvite Pesek. Večina pritožnikov izraža prepričanje, da Rosvita Pesek prezentira govor in pristope, ki selektivno naklonjeno obravnavajo politične predstavnike desne opcije v primerjavi s političnimi in drugimi medijskimi levo orientiranimi osebnostmi. Vendar večina omenjenih pritožb ne izpostavi dovolj artikulirano in argumentirano, kaj in kdaj natančno jih je zmotilo pri vodenju pogovorov ali poročanju. Komentarji pogosto tudi ne izpostavljajo konkretnih primerov, na podlagi katerih bi bilo možno objektivno presojati o morebitnih kršitvah novinarske etike ali nezadovoljlive profesionalne drže. Vendar, čeprav bolj redko, tudi pritožbe z navedbo primera domnevne neobjektivnosti obstajajo.

Takoj za pritožbami na Odmeve se najbolj pogosto pojavljajo **splošne kritike na Informativni program**, v katerih občinstvo izraža nezadovoljstvo zaradi pretirano navijaškega izpostavljanja posameznih politično spornih tematik ali kritik na račun določenih političnih osebnosti, medtem ko na drugi strani določene tematike obravnavajo z več tolerance, zgolj za mimogrede ali jih sploh ne omenijo. V predvolilnem obdobju so na podlagi opažanj nekaterih pritožnikov informativne oddaje posvečale veliko pozornosti le določenim strankam in določenim izbranim političnim obrazom, predvsem trem predsednikom političnih strank (Zoran Janković, Janez Janša in Gregor Virant), pojavljanje predstavnikov drugih strank in poročanje o njihovih programskih smernicah ali aktivnostih pa je bilo minimalno (razen v predvolilnih soočenjih z zakonsko določenim odmerjanjem prostora in časa za predstavitev programov političnih strank).

Več kritik se je še vedno lotevalo oddaje **Pogledi Slovenije**, predvsem v obdobju predvolilne "vročice". Pritožniki so izražali mnenje, da voditelj Uroš Slak ne obravnava vsen gostov enakovredno in da je določenim gostom pretirano skakal v besedo in jim ni dopustil izraziti svoja stališča neovirano. Nekateri pritožniki menijo, da voditelj nastopa z vnaprej izdelanim mnenjem, ki si ga tokom pogovora ne dovoli omajati v prepričanju. Vendar tudi v tem primeru le redki komentarji ne odražajo predvsem splošnega mnenja avtorjev, brez bolj argumentirane vsebine in navedbe konkretnega primera neenakovredne ali pristranske obravnave, da bi bila presoja o nepristranski in objektivni kritiki lažje izvedljiva.

Na vtis občinstva o zadovoljivem profesionalnem odnosu do posameznih vsebin pomembno vpliva tudi njihovo odzivanje na izjave gostov. Najbolj odmeven primer neustreznega odziva se je zgodil v okviru Jutranjega programa v oddaji **Dobro jutro, Slovenija**, v kateri je gost Ivo Godnič podal v javnosti zelo bučno nenaklonjeno sprejete etično sporne besede z močnim ideološkim nabojem. Eden izmed pritožnikov je zapisal:

"Na vas se obračam s pritožbo glede današnjih besed, ki jih je Ivo Godnič izrekel kot gost v oddaji Dobro jutro in sicer o tem, da je v rovu sv. Barbara še dovolj prostora za tistih 8 procentov, ki si ne želijo nazaj Jugoslavije. Takšno govorjenje je namreč vsega obsojanja vredno in pričakujem, da bo tudi RTV Slovenija javno zavzela stališče do takšnega govorjenja, ki je pravzaprav poziv k likvidacijam Slovencev in Slovenk, državljanov in državljanek Republike Slovenije.

Prosim, da me obvestite o tem, kakšno bo ravnanje RTV Slovenije glede nedopustne izjave gosta v oddaji."

Dogodek v oddaji morda v javnosti ne bi odmeval s tako močnim nabojem škandaloznosti, v kolikor bi se voditeljica Ana Tavčar ustrezneje odzvala na izražen sarkazem, kot si ga je gost privoščil, tudi v imenu humorja. Predvsem voditelj oddaje se mora jasno zavedati, kakšen tip oddaje vodi in kako lahko v določenem kontekstu (pri čemer za pomemben kontekst velja upoštevati tudi predvidljivo goreča čustva v zvezi s tematiko, ki je bila s strani gosta izrabljena) posamezna izjava odzveni. Ker je voditeljica na **izjavo Iva Godniča** "replicirala" zgolj s hihitanjem, je brez dvoma dogodek še toliko bolj negativno vplival na negativen vtis o oddaji s strani javnosti. Urednica programa je sicer odgovorila z obžalovanjem, a poudarila, da novinarji ne morejo prevzeti odgovornosti za izjave gostov, kar nedvomno drži. Nedvomno tudi drži, da medij neposredno tudi ne more ukrepati z nikakršnimi morebitnimi sankcijami zoper izjave ali obnašanje katerega koli gosta. Vendar pa se na vsako izjavo gosta lahko voditelj bolj ustrezno ali neustrezno odzove in s tem pomembno prispeva k toku diskurza,

njegovi poanti in posledično h končnemu vtisu o nivoju pogovora. Bolj ali manj ustrezno odzivanje tudi pomembno določa stopnjo profesionalnosti novinarja pred ekrani.

Najbolj pogosto se pritožbe zaradi domnevne politično pristranske obravnave zgrinjajo tudi na **MMC spletni portal**. V nasprotju z večino komentarjev na Informativni program so skoraj vse kritike na prispevke MMC portala izjemno natančno formulirane, argumentirane in podkrepljene s primeri, večkrat se navežejo tudi na kritiko nezadovoljive slogovne in vsebinske kakovosti prispevkov. Pritožbe naslavljajo več posameznih novinarjev in splošno uredniško politiko, ki po mnenju pritožnikov preočito podpira desno politično opcijo, kar prezentirajo škandalozno konotirani naslovi, ki očitno sugerirajo prepričanje bralcem in se v enakem stilu nadaljujejo v prispevkih ali določenih intervjujih, v katerih novinar že v vprašanih sogovorniku sugerira mnenje. Ker internetni mediji dandanes predstavljajo pomembno informativno orodje z vedno večjo populacijo uporabnikov, predstavlja MMC spletni portal nezanimljiv obraz RTV Slovenije, zato slaba odzivnost odgovornih na vodstvenih položajih in programskega sveta na utemeljene kritike v javnosti ne ustvarja pozitivne slike, ki bi dobro vplivala na zaupanje s strani občinstva. Javnost pričakuje, da bo RTV Slovenija ustrezala najvišjim profesionalnim in eksplicitno etičnim standardom novinarstva.

Primeri kritik so navedeni znotraj posameznih poglavij o posameznem mediju ali televizijskem programu. Pritožbe javnosti bi morale biti obravnavane s posebno pozornostjo, ustrezno odzivnostjo in primernimi ukrepi, k čemur bi morali prispevati tudi z nadgradnjo pravilnika, ki bi odgovorne urednike, vodstvo ali programski svet bolj zavezoval k ustreznemu odzivu. K boljšemu dialogu pa bi brez dvoma pripomogla tudi napovedana oddaja Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev.

Pomembne pri oblikovanju javnega mnenja so vse kritike, tudi slabše argumentirane, v kolikor se pojavljajo v večjem številu. Te odpirajo pomembno vprašanje primernosti osebnosti novinarja ali voditelja, za katerega je na primer znano v javnosti, da je naklonjen določeni politični opciji ali to celo prepoznajo gledalci in gledalke brez vnaprejšnje informiranosti o političnih preferencah posameznih novinarjev. Gre za poglavje o osebni neodtujljivi svobodi in pravici vsakega posameznika, torej tudi novinarja, a hkrati se še posebej na področju novinarstva ne moremo izogniti nujni posledici v takšnem primeru, ki rezultira v upadu zaupanja s strani občinstva, včasih tudi v pretiranem vnaprejšnjem občutku ogroženosti. Novinar, ki je prepoznan kot politično profilirana osebnost, se mora v vsakem primeru mnogo bolj potruditi, da prepriča v korektno delovanje na občutljivem idološko preobremenjenem področju, kot je obravnava političnih vsebin.

Tehnične motnje (digitalizacija)

Število pritožb zaradi tehničnih motenj po uvedbi digitalizacijskega sistema se je v primerjavi z osemmesečnim obdobjem leta 2010 v letu 2011 žal še povečalo.

Vsekakor ni dobrodošlo, da se število pritožb zaradi izpada programa ali slabega signala in zakodiranih oddaj kvečjemu ne zmanjšuje.

Primeri pritožb zaradi tehničnih motenj pri sprejemu programa:

"Analogni sistem nam je zagotavljal kvaliteten sprejem, sedaj pa imamo izpade slovenskih sporedov, ki jih sprejemamo s hišno anteno, med tem, ko delujejo hrvaški brezhibno, čeprav je bil za analogne slabši sprejem. Glede na to da ne gledamo sporedov za "hvala lepa" menim, da bi to morali urediti. Pred uvedbo digitalnega signala so se vaši "strokovnjaki" hvalili, da je vse pripravljeno že eno leto in čaka zgolj na vklop, ostane ugotovitev, da nekdo namerno izklaplja programe, ko so na sporedu informativne oddaje ..."

"Program RTV SLO 1 gledam preko satelita. Mi razložite zakaj so bila poročila ob 17h zakodirana. Nisem jih mogel gledati čeprav plačujem prispevek."

Pišem vam iz Repentabra, to je 3 km daleč od Fernetičev pri Sežani na italijanski strani. Sprašujem vas kako je to mogoče, da v petih mesecih niste mogli uskladiti tv programov,... sedaj gledamo nakodrano sliko tona pa sploh ni, ne zmeraj,... dokler niste spremenili kanala je bilo vse prav, ko pa ste to namestili na 27 kanal, na pr. na predvečer praznika bi rada gledala proslavo iz Ljubljane, pa so okoli 19,45 enostavno vse slovenske programe skravžali do kraja...

Odgovorni se še vedno ustrezno odzivajo na pritožbe in poskušajo razrešiti posamezne težave, kar pa ni vedno v moči tehnične podpore s strani RTV Slovenije. Včasih so za nastalo zadrego odgovorni kabelski operaterji, kar pa ne potolaži prikrajšanih v jezi tudi do RTV Slovenije, če v času analognega sprejema enakih težav niso imeli.

Verjetno se k izboljšanju stanja ne da drugače pripomoči, kot da se predstavniki tehnične podpore še naprej trudijo pomagati vsakemu posamezniku in s tem počasi zmanjševati število prikrajšanih, ki prav tako, kot vsi, ki težav s sprejemom nimajo, plačujejo naročnino, zaradi česar so upravičeno razočarani toliko bolj.

Neustrezna raba (slovenskega) jezika

Število pripomb zaradi neustrezne rabe slovenskega jezika ali, redkeje, izgovorjave tujih imen se je v aktualnem obravnavanem letu za več kot enkrat povečalo.

Največ kritik je bilo namenjenih posameznim novinarjem Informativnega programa, enako število, po 4 pritožbe, so naslavljal komentatorje Športnega programa in nekatere voditelje Razvedrilnega programa.

Občutljivost zaradi jezikovnih spodrslijajev se med občinstvom očitno povečuje. Po komentarjih sodeče tudi zato, ker od javnega nacionalnega medija pričakujejo veliko večjo doslednost pri uporabi knjižne slovenščine, kot lahko pričakujejo s strani komercialnih medijev, kjer postaja govor vedno bolj pogovorni, uporaba slenga in anglicizmov pa skoraj vsakdanji pojav. Ker ima RTV Slovenija tudi vzgojno in izobraževalno poudarjeno funkcijo in je zavezana najvišjim profesionalnim standardom, javnost pričakuje, da s poudarjeno pozornostjo skrbela za interes ohranjanja in spodbujanja knjižne rabe slovenskega jezika.

Neustrezen nivo poročanja in vodenja oddaje ali prireditve

Zaradi po mnenju pritožnikov neustreznega nivoja poročanja in predvsem načina vodenja oddaj ali prireditev se je v zadnjem obravnavanem obdobju pojavilo precej več pritožb kot v predhodnem obdobju. Predvsem so se tokrat pojavljale kritike, ki so eksplicitno izražale nezadovoljstvo z določenimi voditelji glede na retoriko, obnašanje in pristop ter se v nekaterih primerih spraševali tudi o primernosti izbora za vodenje določenih oddaj z vidika osebnosti oziroma posebljanja karizme. Na voditelje Informativnega programa je občinstvo naslovilo 7 pritožb, na voditelje Razvedrilnega programa 5, 4 pritožbe predvsem zaradi domnevno preveč vulgarnega in žaljivega načina vodenja oddaj se je zvrstilo v okviru radijskega programa (primeri pritožb so navedeni po posameznih poglavjih). Pohvali je posredno prejel Klemen Slakonja za vodenje EME in na splošno kot primerek ustrezno kvalitetnega voditelja razvedrilnih oddaj.

Največji problem predstavljajo določene izražene kritike s strani občinstva, s katerimi pravzaprav nenaklonjeno posežejo v osebnost oziroma celo pojavnost voditelja. Vendar ne moremo mimo dejstva, da morajo voditelji oddaj in prireditev ustrezati tudi kriterijem, ki so težje merljivi, kot je na primer obstoj ali neobstoj karizme ali pritegljivosti ... Na prvem mestu je vsekakor vsebinska profesionalna podkovanost na področju, kjer voditelj deluje, vendar pa je karizma osebnosti tista, ki služi kot podlaga, da se ustrezna sporočila in nameni udejanjijo na bolj ali manj pozornost vzbujajoč način. Gledalci in gledalke tudi zamerijo voditelju s sicer dolgo kariero, kot jo ima na področju Informativnega formata oddaj Uroš Slak, a še vseeno retorične veščine ne obvladuje zadovoljivo. Konkurenca med različnimi profili televizijskih voditeljev, predvsem na področju razvedrilne ponudbe, je dandanes v svetu velika in v slogu trendov s pisano ponudbo so tudi pričakovanja občinstva temu primerno visoka.

Neuravnoteženost zvoka

Zaradi neuravnoteženosti glasnosti zvoka se pritožbe ponavljajo še vedno iz leta v leto v relativno enakem obsegu. Pred časom so bile sicer obljubljeni pozitivne spremembe na tem področju, a se ne uresničijo, in gledalci dojemajo nezmožnost odprave tega problema kot višek amaterizma. Najbolj moteč pojav predstavlja preglasna glasbena podlaga pri določenih oddajah, zaradi česar ne morejo nemoteno spremljati govora. Močna glasnost zvoka oglasnih sporočil, napovednikov in špic pa občinstvo sili, da morajo kar naprej ročno z daljinskim upravljalcem uravnati zvok na znosni nivo.

Primera pritožb zaradi neuravnoteženosti zvoka:

*"... Že leta se naša cela družina, kjer si radi ogledamo dokumentarce, jezi nad nestrokovno obdelavo oz. nesposobnostjo tistega, ki je na RTV odgovoren za **uskladitev glasbene podlage in govora v dokumentarjih**. Praktično v čisto vseh predvajanih dokumentarjih je prisoten problem glasbe, ki je ali skozi celoten dokumentarec ali le del tako glasna, da preglasni govor, ali pa naredi spremljanje oddaje v pravo muko. Vsakič sproti se sprašujemo, ali res nihče na RTV nikdar ne pogleda niti enega dokumentarca, da bi ta nemogoč problem zaznali in odpravili - ampak očitno je res tako. Zadnji primer te nesposobnosti je bil **dokumentarec o***

hotelu Palace, predvajan par dni nazaj - na splošno zanimiv, ampak pokvarjen z večinoma preglasno glasbeno podlago, ki je že tako prehitro podano naracijo redno popolnoma preglasila ali pa bila enako glasna. Diletantstvo brez primere. Moje vprašanje je torej, kako je možno, da se ta problem vleče že več let, ne da bi ga kdo na RTV zaznal oz. odpravil in kaj namerava RTV ukreniti glede tega? Konec koncev gre tu za prav neverjetno pljuvanje v lastno skledo ..."

"... Že pred leti sem na RTV poslal dopis, v katerem sem zagrozil, da bom prenehal plačevati prispevek, če ne bodo znivelirali jakosti predvajanja reklam, "špic" in glasbe z jakostjo govora ..."

Nezadovoljiva kakovost programa

Število pritožb zaradi nezadovoljstva s kakovostjo programa se je v primerjavi s predhodnim obravnavanim obdobjem rahlo zmanjšalo. Še vedno pa največ pritožnikov kritizira programsko ponudbo v poletnem počitniškem obdobju in so mnenja, da tudi v primeru (preveč) ponovitev niso v spored umeščene najbolj zanimive, pritegljive in raznolike oddaje.

Primer pritožbe zaradi slabe ponudbe Jutranjega programa:

"Sem redna gledalka vaših programov ob ponedeljkih, sredah in petkih dopoldan, ko obiskujem dializo v privatnem centru. Vsak pacient ima svoj televizor in na voljo 7 slovenskih programov. Na veliko žalost pa na vseh teh programih ni ene pametne oz. zanimive oddaje. Dokler je bila oddaja Dobro jutro, je bilo super, sedaj med počitnicami pa so na SLO 1 cel dopoldan otroške oddaje, na SLO 2 pa cel dopoldan info kanal. Kako je to mogoče, da odrasel človek v celem dopoldnevu na vaši televiziji nima kaj gledati? Zakaj namesto info kanala ne ponavljate zanimivih in gledljivih oddaj kot so Evropski magazin, Studio city, Tednik, Potrošniške oddaje, Oddaje o zdravem načinu življenja, Poljudnoznanstvene serije, Sobotno popoldne, Maria ob nedeljah... skratka katerekoli ponovitve, samo, da je gledljivo. Opažam, da je nekaj dobrih oddaj na sporedu popoldan ali zvečer, nekatere tudi prepozno, ki pa jih večine ne gledam, saj sem z družino popoldan večinoma zunaj, zvečer pa ob enajsti uri že gremo spat."

Posamezne pritožbe ponavadi obravnavajo prenizek ali neustrezen nivo oddaj.

Primer pritožbe na oddajo Satirično oko:

Bil sem šokiran nad nizkim intelektualnim in kulturnim nivojem oddaje. Razumem, da je oddaja mišljena kot humoristična z novinarjevim komentarjem, a vseeno je treba ohranjati nek nivo. Višek primitivizma je bila novinarjeva izjava o Trobec-Bučanovi: "Le zakaj bi človek zgodaj zjutraj vstajal, se natančno naličil, nakodral trajno in oblačil najnovejši kostim, potem pa še v službi garal kot črna živina, če pa lahko doma v pižami, v copatih, z vitlerjemi v laseh"

bere cajtenge in gleda telenovele." Nasploh opažam, da prevzimate manire Sveta na kanalu A, ko podpovprečni novinarji komentirajo področja, o katerih nimajo nikakršnega strokovnega znanja ...

Takšne vrste kritik naslavljajo predvsem Razvedrilni program in sicer najbolj oddajo **Na Zdravje!** in **Ugani, kdo pride na večerjo** (primer navadeni v poglavju Razvedrilni program). Pritožniki menijo, da oddaja *Na zdravje!* zapada na vedno nižji nivo, predvsem s preveč cenenim, nizkotnim in vulgarnim humorjem. Oddaja naj bi se izpela in ne zadovoljuje zadovoljivih standardov pričakovanj kritikov s strani občinstva, ampak se počutijo podcenjevani. V primeru oddaje *Ugani, kdo pride na večerjo!* pa občinstvo predvsem moti preveč pogovorna retorika voditeljice, pretirano snobističen koncept kuharskega dela, kakršnega si večina državljanov ne more privoščiti in vpeljava francoskega kuharja, pri čemer je polovica njegovega govora javnosti nerazumljiva. Nekateri kritiki tudi ne razumejo, zakaj se je uredništvo sploh odločilo posebej propagirati ravno francosko kuhinjo. V vsakem primeru pa bi moral biti vsaj govor kuharja ustrezno prevajan, čeprav prav tako vprašanje razloga za izbor ni neumestno.

V nekaterih primerih pritožniki izražajo splošno nezadovoljstvo s programsko ponudbo in nezadovoljivo, zastarelo tehnično izvedbo informativnih oddaj - poročil.

V kolikor bomo občinstvu prisluhnili, bo RTV Slovenija veliko lažje v bodočnosti še bolj ustrezno izkoristila ustvarjalni potencial za vedno bolj pestro in v pristopih nadgrajeno programsko ponudbo.

Vsebine invalidnih in o invalidnosti

7 odzivov so prispevali tisti, ki so je namenjene vsebine za invalidne ali spremljajo prispevke o invalidnosti. Med njimi je največ pohval in zahval zaradi opaznega napredka pri posvečanju omenjenim tematikam na način, ki je zadovoljil pričakovanja ciljnega občinstva. Zvrstilo se je seveda tudi nekaj kritik, predvsem zaradi pomanjkljivosti pri tehnični izvedbi (izpad podnaslavljanja ...) in v določenem primeru zaradi pomanjkljivega obveščanja javnosti preko umeščanja informacij v spored.

Primeri pohval in kritik o predvajanju vsebin za invalidne in o invalidnosti:

V sredo, 9. novembra 2011, ob 20. uri ste na 3. programu predavajali film tedna z opisi za slepe. Za to bi vas rada pohvalila, kajti predvajanje opisov po srednjem valu je popolnoma neprimerno. Ob predvajanju me je zmotilo, da filma niste objavili na sporedu, tako da si ga niso mogli ogledati vsi, ki jih to zanima (slabovidni, starejši, vsi tisti, ki jih opisovanje filmov zanima, ker ga npr. poznajo iz tujine). V upanju, da to ni bilo zadnje predvajanje filma z opisi za slepe in da bodo filmi v bodoče tudi napovedani, vas lepo pozdravljam.

"... vam prenašam navdušene odzive nekaterih gledalcev, ki dobro poznajo invalidsko varstvo, pa tudi tistih, ki o tem nič ne vedo in nimajo zdravstvenih težav ali ovir. Vsi so bili nad korektnostjo in strokovnostjo predstavljenih vsebin zelo prijetno presenečeni..."

Tudi včerajšnja oddaja Vroči mikrofoni na Valu 202 z invalidsko vsebino je bila zelo na mestu. Prosim, če še vi pohvalite obe uredništvi in oba direktorja. To si zares zaslužijo. Morda se komu izmed njih zdi takšno delo samo po sebi razumljivo, toda, glede na to, da v preteklosti ni bilo veliko invalidskih vsebin v programih RTVS, je to napredek in vseh pohval vredno.

Hvala za vašo podporo in sodelovanje."

"Pri TV Dnevniku že nekaj časa izpada podnaslavljanje za gluhe in naglušne, kadar poroča novinarka ga. Karmen W. Švegl (v zadnjem času predvsem iz Libije), večkrat pa navedeno podnaslavljanje izpade tudi pri drugih novicah (npr. na navedeni datum pri poročanju o hurikanu Irene v ZDA). Zanimivo je, da nikoli ne izpade podnaslavljanje izjav tujih oseb v tujih jezikih. Zanima me, zakaj je pri podnaslavljanju s teletextom toliko tehničnih težav, pri podnaslavljanju tujejezičnega govora jih pa praktično ni (v 10 letih sem samo enkrat, pa še to le za nekaj sekund zasledil tehnične težave pri slednjem, pri podnaslavljanju za gluhe pa so le-te na dnevnem redu)."

Pohvale naj bodo spodbuda za delovanje v bodoče in naj hkrati prispevajo k zavedanju, da občinstvo pozitivne premike in približevanje njihovim pričakovanjem zelo zaznajo in temu primerno tudi pozitivno odreagirajo.